

MØRE OG ROMSDAL TINGRETT

DOM

Avsagt: 29.04.2025

Saksnr: 24-193306MED-TMOR/TMOL

Rettens leder: Tingrettsdommer Eli Brusdal

Meddommere:

Kurt Børge Aure
Linda Svee

Påtalemyndigheten

Politiadvokat Sandra Grøtta Krakeli,
Statsadvokat Magne Nyborg

mot

Miljøservice Averøy AS

Advokat Kjell Stian Galdal Julnes,
Advokat Edvard Terje Eide

Trygve Arild Herskedal

Advokat Kjell Stian Galdal Julnes,
Advokat Edvard Terje Eide

DOM

Trygve Arild Herskedal er født 02.05.1956. Han er pensjonist og bor i Halåsbakken 8A, 6490 Eide. Ved tiltalebeslutning utferdiget av Statsadvokatene i Møre og Romsdal den 24. juli 2024 er Herskedal satt under tiltale ved Møre og Romsdal tingrett for overtredelse av

I Forurensningsloven § 78 annet ledd første straffalternativ, jf. § 7 første ledd

for å ha hatt, gjort eller satt i verk noe som kan medføre fare for forurensning, uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter § 11, når overtredelsen har voldt fare for stor skade eller ulempe eller det for øvrig foreligger skjerpene omstendigheter

Grunnlag:

I perioden fra 2000 til 2. november 2020 da han var daglig leder, styreleder og eneksjonær i Miljøservice Eide AS (og forløperen Eide Miljøservice til konkursen 2008), oppbevarte selskapet store mengder avfall, herunder farlig avfall, i strid med gjeldende tillatelse fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Dette medførte fare for forurensning. Avfallet ble blant annet sortert og omlastet uten tett flate, med tilgang til sluk, og tak, og deretter ble avfallet lagret over lengre tid på eiendommer tilhørende Miljøservice Eide AS (gnr. 164 bnr. 604 og gnr 162 bnr. 206) og Hustavika kommune (gnr 164 bnr. 225) til tross for at avfallet uten unødig lagring skulle leveres videre.

II Forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd

for å ha hatt, gjort eller satt i verk noe som kan medføre fare for forurensning, uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter § 11

Grunnlag:

I perioden fra 2018 til medio 2021, da han var daglig leder, styreleder og eneksjonær i Miljøservice Averøy AS, lagret selskapet avfall på eiendommen tilhørende Miljøservice Eide AS i Hustadvika kommune, til tross for at han var kjent med at avfallet ble lagret og håndtert i strid med gjeldende tillatelse fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal, hvilket medførte fare for forurensning.

III Straffeloven § 221

for skriftlig eller muntlig å ha gitt uriktig opplysning til offentlig myndighet under forklaringsplikt, offentlig myndighet når forklaringen er bestemt til å avgi bevis.

Grunnlag:

I perioden fra 2014 til 1. mars 2020, i egenskap som nevnt i post II, sendte han på vegne av Miljøservice Averøy AS til Statsforvalteren uriktige årsrapporter om avfallsmengder inn og ut av anlegget.

IV Straffeloven § 392, jf. bokføringsloven § 4

for som bokføringspliktig betydelig å ha overtrådt bestemmelsen om at bokføring, spesifikasjon, dokumentasjon, og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i samsvar med følgende grunnleggende prinsipper:

1. Regnskapssystem: Det skal foreligge et ordentlig og oversiktlig regnskapssystem som muliggjør produksjon av pliktig regnskapsrapportering og spesifikasjoner, og som er innrettet slik at opplysningsplikten kan ivaretas.
2. Fullstendighet: Alle transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner skal

bokføres på en fullstendig måte i regnskapssystemet.

3. Realitet: Bokførte opplysninger skal være resultat av faktiske inntrufne hendelser eller regnskapsmessige vurderinger og skal gjelde den bokføringspliktige virksomheten.

4. Nøyaktighet: Opplysninger skal bokføres og spesifiseres korrekt og nøyaktig.

5. Ajourhold: Opplysninger skal bokføres og spesifiseres så ofte som opplysningenes karakter og den bokføringspliktige virksomhetens art og omfang tilsier.

6. Dokumentasjon av bokførte opplysninger: Bokførte opplysninger skal være dokumentert på en måte som viser deres berettigelse.

7. Sporbarhet: Det skal foreligge toveis kontrollspor mellom dokumentasjon, spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering.

8. Oppbevaring: Dokumentasjon, spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering skal oppbevares så lenge det er saklig behov for å kontrollere pliktig regnskapsrapportering. Oppbevaring skal skje i en form som opprettholder muligheten for å lese materialet.

9. Sikring: Regnskapsmaterialet skal på en forsvarlig måte sikres mot urettmessig endring, sletting eller tap.

10. God bokføringsskikk: Bokføring, spesifikasjon, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i samsvar med god bokføringsskikk.

Grunnlag:

For regnskapsårene 2018 til 2020, i egenskap som nevnt i post I, unnlot han å sørge for løpende og fullstendig bokføring av blant annet selskapets leverandørgjeld.

V Straffeloven § 407

for som insolvent skyldner, forsettlig eller grovt uaktsomt å ha unnlatt å begjære åpning av gjeldsforhandling etter konkursloven eller konkurs, og skyldnerens næringsvirksomhet klart gikk med tap, og skyldneren måtte innse at han ikke ville kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid.

Grunnlag:

I egenskap som nevnt i post I, unnlot han i perioden 1. januar 2018 til november 2020 å begjære Miljøservice Eide AS konkurs til tross for tapsbringende næringsvirksomhet og langvarig insolvens fra senest 31. desember 2017.

Miljøservice Averøy AS har forretningsadresse Miljøveien 25, 6530 Averøy. Ved forelegg utferdiget av Politimesteren i Møre og Romsdal den 29. august 2024 er selskapet ilagt en foretaksstraff i form av en bot på kr. 200 000 for overtredelse av

Forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd, jf. straffeloven § 27

for å ha hatt, gjort eller satt i verk noe som kan medføre fare for forurensning, uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter § 11

Når et straffebed er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes.

Grunnlag:

I perioden fra 2018 til medio 2021 lagret Miljøservice Averøy AS avfall på eiendommen

tilhørende Miljøservice Eide AS i Hustadvika kommune, til tross for at selskapet var kjent med at avfallet ble lagret og håndtert i strid med gjeldende tillatelse fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal, hvilket medførte fare for forurensning.

Forelegget er ikke vedtatt og påtalemyndigheten har sendt saken til retten med anmodning om at forelegget trer i tiltalebeslutningens sted.

Trygve Arild Herskedal er styreleder i Miljøservice Averøy AS og sakene er forent til felles behandling.

Hovedforhandling ble holdt ved Møre og Romsdal tingrett, rettssted Molde, 1. – 9. april 2025. Trygve Aril Herskedal møtte. Han erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningen. Herskedal erkjente på vegne av Miljøservice Averøy AS ikke straffeskyld for forholdet i forelegget.

Retten mottok forklaring fra 22 vitner, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at tiltalte Trygve Arild Herskedal dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 11 måneder. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte dømmes til å tåle inndragning av 12 000 000 kroner, samt dømmes til å betale erstatning til Statsforvalteren med kr. 15 775.475 og erstatning til Hustadvika kommune med kr. 1 000 000.

Aktor la ned påstand om at Miljøservice Averøy AS dømmes i samsvar med forelegget til en bot på kr. 200 000. Videre la aktor ned påstand om at Miljøservice Averøy AS dømmes til inndragning av 2 000 000 kroner.

Forsvarerne la ned påstand om at tiltalte Herskedal og Miljøservice Averøy AS frifinnes.

Rettens vurdering

Trygve Arild Herskedal stiftet i 1994 selskapet Miljøservice AS. Han var styreleder, daglig leder og eeneier i Miljøservice AS fram til det ble åpnet konkurs i selskapet i juli 2008. Miljøservice AS fikk i 1996 tillatelse fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal til etablering og drift av sorteringsanlegg for produksjonsavfall. Selskapet drev etter det – og fram til det ble åpnet konkurs - virksomhet med mottak og gjenvinning av avfall. De første årene ble avfallsvirksomheten drevet fra eiendommen gnr. 164 bnr. 604 i Hustadvika kommune. Eiendommen ligger i et industriområdet på Eide. Miljøservice AS sto som hjemmelshaver til gnr. 164 bnr. 604 fra 1997 til 2008.

Herskedal stiftet i 2005 selskapet Haba Invest AS, som i 2008 endret navn til Miljøservice Eide AS. Miljøservice Eide AS kjøpte i 2008 konkursboet etter Miljøservice AS og etablerte virksomhet med avfallshåndtering og gjenvinning av avfall på samme lokasjon på Eide.

Fylkesmannen overførte konsesjonen gitt Miljøservice AS til Miljøservice Eide AS som ny innehaver. I 2007 kjøpte Miljøservice Eide AS parsellen gnr. 162 bnr. 206 (kalt Stykkje) som grenset til eiendommen de allerede eide og selskapets virksomhet ble utvidet til den nye parsellen. Herskedal var daglig leder og styreleder i selskapet fra januar 2008 og fram til det 2. november 2020 ble åpnet konkurs i selskapet etter oppbud.

På fotoet nedenfor ses de aktuelle eiendommene Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS drev virksomheten sin fra midt i bildet. Det dreier seg om et samlet areal på ca. 44 000 kvadratmeter.

Bildet er lagt fram for retten av påtalemyndigheten og er hentet fra norgebilder.no den 25. januar 2024.

Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS mottok næringsavfall fra blant annet fra fiskeindustri, landbruk, industrivirksomhet og bygge- og anleggsvirksomhet. Det dreide seg blant annet om plast, trevirke, gummi, bildekk, isopor, jern/metall, papir/papp og glass og elektriske artikler. Virksomheten var særlig stor på mottak av plast fra landbruk og oppdrettsnæringen. Virksomheten tok også imot husholdningsavfall levert på Miljøstasjonen etter avtale med RIR. Videre tok virksomheten imot farlig avfall som eternitt og bilbatterier. Herskedal opplyste i sin forklaring for retten at Miljøservice AS og senere Miljøservice Eide AS på det meste hadde om lag 15 ansatte. De fleste ansatte arbeidet som sjåfører og hentet avfall hos kunder og kjørte avfall til gjenvinning hos diverse aktører, blant annet RIR og Geminor.

Herskedal stiftet i 2011 selskapet Miljøservice Averøy AS. Han var styreleder og daglig leder i selskapet, som har drevet miljøstasjon med avfallshåndtering og gjenvinning av avfall fra en eiendom på Averøy. Virksomheten ble drevet med egen tillatelse fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Fylkesmannen gjennomførte i perioden 2005 til 2020 mer enn 17 tilsyn på virksomheten til Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS på Eide. Det ble funnet en rekke avvik under tilsynene, blant annet knyttet til håndteringen og lagringen av produksjonsavfall/næringsavfall. Miljøservice AS fikk allerede i etterkant av tilsynet i 2005 pålegg fra Fylkesmannen om å sette iverk avfallsreduserende tiltak og det ble gitt frist for fjerning av avfall. Det ble også ved flere anledning varslet tvangsmulkt og ilagt mulkt for manglende oppfølging av pålegg. Ved Fylkesmannens vedtak av 6. januar 2020 fikk Miljøservice Eide AS frist 1. juni 2020 med opprydding av virksomhetens området på Eide. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn 5. juni 2020 og vurderte at det forelå alvorlige avvik fra tillatelsen. Fylkesmannen fattet 10. juni 2020 vedtak om stans i mottak av avfall med virkning fra samme dag. Fylkesmannen meldte 17. september 2020 Miljøservice Eide AS til politiet for forsettlig å ha lagret avfall i strid med gjeldende tillatelse. Arbeidstilsynet varslet stans i Miljøservice Eide AS aktiviteter fra 30. oktober 2020 og det ble åpnet konkurs i selskapet 2. november 2020 etter styrets oppbudsbegjæring. Konkursboet til Miljøservice Eide AS vurderte at eiendommene på Eide ikke ville tilføre økonomisk verdi til kreditorene. Begrunnelsen for dette var blant annet at det var innhentet kostnadsoverslag som viste at opprydding av eiendommene ville komme på minst 9 700 000 kroner. Eiendommene ble abandonert i november 2020.

Politiet i Møre og Romsdal gjennomførte sammen med Statsforvalteren åstedsbefaring på eiendommene den 22. april 2021. Det ble underbefaringen observert store mengder avfall som var lagret på området Miljøservice Eide AS hadde hatt hjemmelen til. Det ble også avdekket at det var lagret avfall på Hustadvika kommunes grunn på nordsiden av gnr. 164 bnr. 604.

Politiet besluttet i april 2021 heftelse hos Herskedal med inntil 9 700 000 i formuesgjenstander tilhørende ham. Politiet besluttet i mai samme året heftelse hos Miljøservice Averøy AS for tilsvarende beløp. Møre og Romsdal tingrett opprettholdt beslutningene om heftelse og Herskedals anke over tingrettens kjennelse ble forkastet av Frostating lagmannsrett.

Herskedal inngikk i juni 2022 avtale med Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) i Møre og Romsdal om de to faste eiendommene på Eide hvor Miljøservice Eide AS hadde drevet avfallsvirksomheten. Formålet med avtalen var å sikre grunnlag for faglig opprydding på de to eiendommene. Ved avtalen forpliktet Herskedal seg til å overføre gnr. 164 bnr. 604 vederlagsfritt til Statsforvalteren. Herskedal forpliktet seg videre til å sørge for opprydding av gnr. 162 bnr. 206, Stykkje, innen 1. juni 2023. Dersom oppryddingen ikke tilfredsstilte de

offentligrettslige krav til renhet i grunnen for industriområdet, forpliktet Herskedals seg til å medvirke til overføring av Stykkje vederlagsfritt til Statsforvalteren.

Statsadvokatene i Møre og Romsdal tok den 24. juli 2024 ut tiltale mot Herskedal for overtredelse av forurensningsloven § 78, jf. § 7 og straffeloven §§ 221, 392 og 407.

Politimesteren i Møre og Romsdal utferdiget den 29. august 2024 forelegg på bot mot Miljøservice Eide AS for overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd jf. straffeloven § 27.

Rettens konklusjon

Retten har kommet til at Herskedal er skyldig etter tiltalen og at han skal dømmes til fengsel i 11 måneder. Retten har videre kommet til at Herskedal skal dømmes til å betale erstatning til Hustadvika kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal og til å tåle inndragning.

Når det gjelder Miljøservice Averøy AS, mener retten at det er bevist at selskapet har handlet slik som beskrevet i forelegget og at skyldkravet er oppfylt. Miljøservice Averøy AS idømmes en bot på kr. 200 000. Retten har videre kommet til at selskapet skal dømmes til å tåle inndragning.

Aktor har på vegne av Hustadvika kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal fremmet krav om erstatning og retten har kommet til at kravene skal tas til følge.

Det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden og retten har ved bevisvurderingen lagt til grunn at enhver rimelig tvil skal komme den tiltalte til gode. Det bemerkes her at det ikke kreves at hvert enkelt moment skal være bevist ut over enhver rimelig og fornuftig tvil, men det må etter en samlet vurdering av momentene ikke være rimelig tvil om konklusjonen.

Tiltalen mot Herskedal post I og II og forelegget mot Miljøservice Averøy AS

Tiltalen mot Herskedal post I gjelder overtredelse av forurensningsloven § 78 andre ledd første straffalternativ jf. § 7 første ledd. Tiltalen post II og forelegget mot Miljøservice Averøy AS gjelder overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a), jf. § 7.

Det følger av forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a) at den som forsettlig eller uaktsomt har, gjør eller setter i verk noe som kan forurense i strid med loven eller etter forskrifter i medhold av loven, kan straffes med bot eller fengsel inntil ett år. Dersom overtredelsen har voldt fare for stor skade eller ulempe, eller det foreligger andre skjerpene omstendigheter – kan den straffes med fengsel inntil 3 år, jf. forurensningsloven § 78 andre ledd første setning.

Det går fram av forurensningsloven § 7 at ingen må ha, gjøre eller sette i verk tiltak som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter lovens §§ 8, 9 eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11. Bestemmelsen i forurensningsloven § 7 innebærer en generell plikt til å unngå forurensning. Det innebærer at det må foreligge en særskilt hjemmel for å ha, gjøre eller sette i verk noe som kan føre til fare for forurensning.

Det følger av forurensningsloven § 11 at forurensningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensing. Det er klart at Statsforvalteren – tidligere Fylkesmannen – er forurensningsmyndighet når det gjelder avfallsanlegg, jf. forurensningsloven § 29. Miljøservice AS, Miljøservice Eide AS og Miljøservice Averøy AS har drevet avfallsvirksomheten med hjemmel i tillatelser gitt av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Handlinger, tiltak eller virksomhet som kan medføre fare for forurensning vil være straffbart etter § 7 dersom forholdene ikke omfattes av tillatelsene gitt av Fylkesmannen i medhold av forurensningsloven § 11.

Det følger av forurensningsloven § 7 at den omfatter alle som har gjør eller setter i verk noe som kan medføre fare for forurensning. Herskedal var styreleder, daglig leder og aksjonær i både Miljøservice AS, Miljøservice Eide AS og Miljøservice Averøy AS. Retten legger til grunn at han i hele perioden tiltalen gjelder hadde en sentrale rollen i selskapene og at han var sterkt involvert i driften av disse. Herskedal har dermed hatt en posisjon i selskapene som gjør at han kan gjøres strafferettslig ansvarlig etter forurensningsloven § 78, jf. § 7. Spørsmålet er om Herskedal har hatt, gjort eller satt i verk noe som kan medføre forurensing i strid med tillatelsene som er gitt av Fylkesmannen og om han i så fall har handlet med den nødvendige grad av skyld. For å kunne straffes etter forurensningsloven § 78 andre ledd første straffalternativ må overtredelsen ha voldt fare for stor skade eller ulempe, eller det må foreligge andre skjerpende omstendigheter.

Tiltalen post I

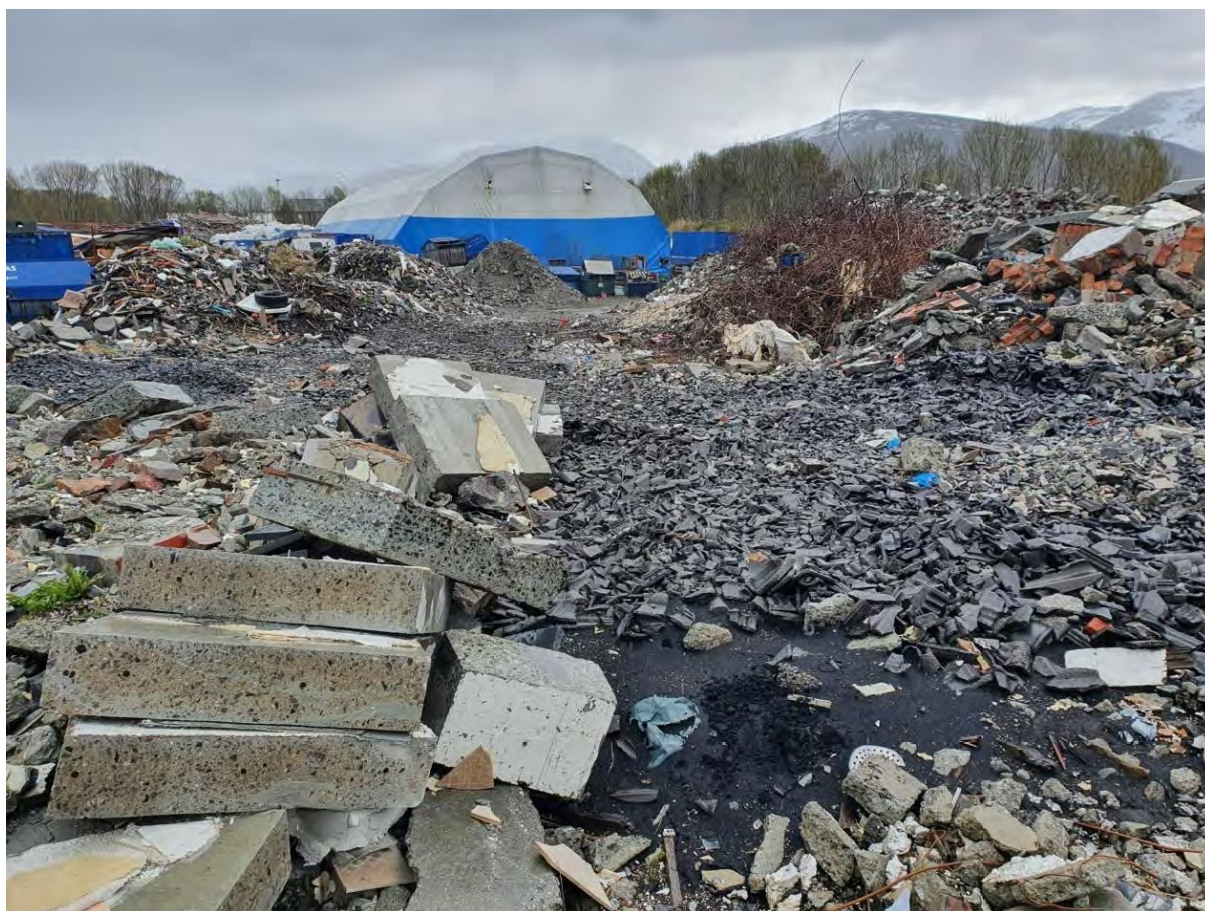
Retten mener det er bevist ut over enhver rimelig og fornuftig tvil at det i perioden fra 2000 til 2. november 2020 ble lagret store mengder avfall, også farlig avfall, på området Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS disponerte på Eide.

Retten har i bevisvurderingen lagt vekt på blant annet rapporter fra Fylkesmannens tilsyn i perioden 2005 til 2020, funn gjort under politiets åstedsbefaring på avfallsanlegget og etterfølgende kartlegging, rapporter fra arbeidet gjennomført av InErgeo og COWI på vegne av Statsforvalteren, flyfoto av eiendommene tatt i perioden tiltalen gjelder og forut for dette, og vitneforklaringer til ansatte og naboer. Det vises her også til at Herskedal, selv om han ikke har erkjent straffeskyld, ikke har bestridt de rådene forholdene på stedet.

Det er lagt fram foto fra Fylkesmannens tilsyn på avfallsanlegget i oktober 2019 og juni 2020. Det går fram av bildene at det var store mengder avfall lagret på området.

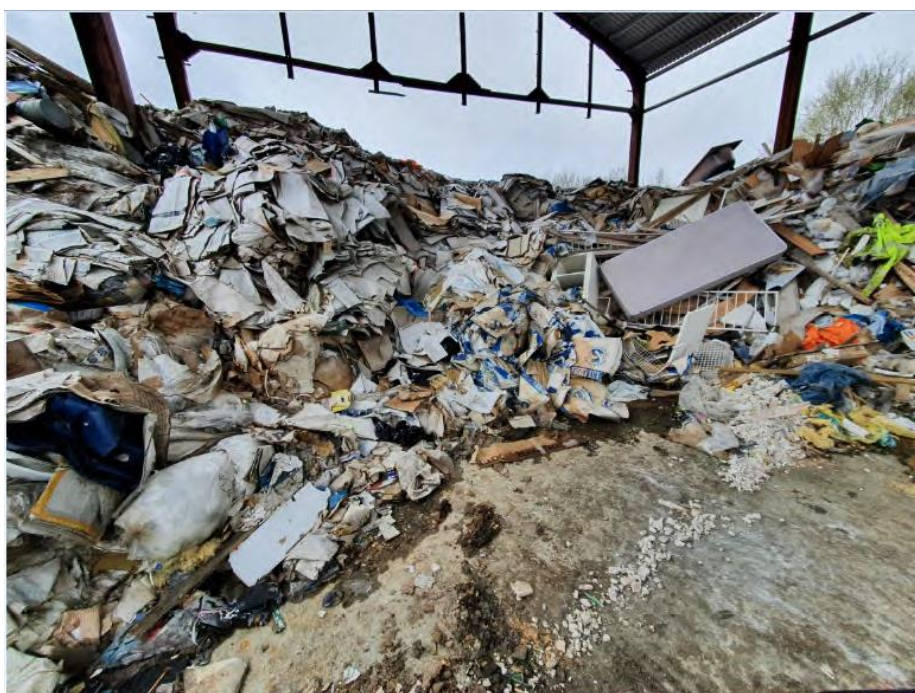

Politiet har gjennomført en åstedsundersøkelse på eiendommene til Miljøservice Eide AS den 22.04.2021 og politioverbetjent Valved forklarte seg om åstedsundersøkelsen. Undersøkelsen viste at området var fylt opp med forskjellig type avfall i stort omfang og at det også var lagret avfall på Hustadvika kommune sin grunn på et ca. 3 500 kvadratmeter stort område. Politiet foretok i mai 2022 med bistand fra Statsforvalteren en kartlegging av hva slags avfall det var på området. Foto fra kartleggingsrapporten er lagt fram for retten. Under kartleggingen ble området delt i tre soner, der parsellen Stykkje var sone 1, driftsområdet på gnr. 164 bnr. 604 var sone 2 og området nord for dette var sone 3. Kartleggingen viste at det på Stykkje, sone 1, var lagret i hovedsak gammelt og blandet restavfall, plast, trevirke/nedbrutt trevirke, betong/betong iblandet armering og skrapjern. Halve plashallen var fylt med blandet restavfall. Det sto også en del kjøretøy og anleggsmaskiner på området. Inne i en lastebilhenger ble det funnet 24 tønner med ukjent innhold. Det ble observert rester av eternittplater i grunnen i en kunstig oppbygd voll. Det ble funnet slipestøv/blåsesand i 500 kg sekker. I voller kunne det ses rester av knust trevirke, plast og metall. Nedenfor er to bilder tatt i mai 2022 og som viser deler av parsellen Stykkje.

Kartleggingen av sone 2, som hadde fungert som driftsområdet, viser at stålhallen var fylt med usortert avfall som inneholdt alt fra medisinsk avfall til papp, malingspann isopor, madrasser, trevirke og el-avfall.

På begge sider av vegen inn til parsellen Stykkje lå det flere meter høye hauger med trevirke.

Det ble også påvist diverse usortert avfall fra blant annet fiskeindustri og landbruksplast på området.

Inne i plasthallen på gnr. 164 bnr. 604 lå det store mengder isopor og annet avfall. Utenfor hallen var det store hauger med plast. På området nord for driftsområdet (kalt sone 3) og på kommunens grunn, ble det observert avfall i grunnen. Kartleggingen og senere undersøkelser av dette området har vist at det er gravd ned store mengder avfall. Det er foretatt flere punktgravinger i området og det er funnet kvernet avfall seks meter under bakkenivå. Retten legger videre til grunn at deler av dette området er flyt opp med avfall slik at terrenget er hevet om lag tre meter.

Det ble under kartleggingen av avfallsanlegget funnet 44 kjøretøy/forstell til avregistrerte/registrert som vrakede kjøretøy frasatt rundt om på området og. Minst 21 av disse kjøretøyene/forstellene oppfylte ikke de vesentlige kravene til sanering. Det vil si at det var driftstoff igjen på tanken, batteri var ikke fjernet, hydraulikk og/eller maskinolje var ikke tappet. Kjøretøyene var heller ikke oppbevart på fast dekke. Ut fra bildene som er lagt fram, er retten ikke i tvil om at de fleste av disse kjøretøyene har stått på eiendommen i mange år. Foto nedenfor er hentet fra klartleggingsrapport for kjøretøy funnet på Stykkje.

Det er på alle de tre eiendommene etablert jordvoller og under disse vollene har det blitt påvist avfall, blant annet trevirke, EE-avfall, plast og biter av eterinttplater. Tidligere ansatte i Miljøservice og Miljøservice Eide AS har forklart i retten at de så at det ble gravd ned avfall under vollene flere steder på virksomhetens område.

InErgo AS har fått i oppdrag fra Statsforvalteren å lede prosjektet med miljøopprydding på anlegget. Arbeidet startet opp i 2022. Retten legger til grunn at det hittil er kjørt ut og levert ca. 4 352 tonn ordinært avfall og 137 tonn farlig avfall fra anlegget. Det er fremlagt rapporter fra InErgo og daglig leder i selskapet, Fredrik Gausdal, har forklart seg som vitne. Gausdal

opplyste at det fortsatt er mye avfall igjen på anlegget og at man ikke har oversikt over hvor mye avfall det er i bakken. Det kom fram at det ennå ikke er tatt stilling til videre tiltak på området. Alternativene som er foreslått fra InErgo er å miljøsikre området, fjerne farlig avfall med forurensningspotensiale og la ordinært avfall ligge i grunnen, eller foreta en opprydding der alt blandet avfall fjernes. Det siste alternativet vil være vesentlige mere kostbart enn det første.

Tiltalte Herskedal har ikke bestridt at det ble lagret avfall på området, men han har anført at avfallet særlig hopet seg opp som følge av leveringsproblemer i forbindelse med covid-pandemien. Soteringshallen og diverse utstyr på gnr. 164 bnr. 604 ble totaltskadet i en brann på driftsområdet gnr. 164 bnr. 604 i 2009. Herskedal forklarte at brannen førte til store problemer for virksomheten. Det var pågang fra kunder for å få levert avfall, samtidig var det som følge av ødeleggelser etter brannen problemer med å få sortert avfallet og få kjørt det ut igjen. Herskedal ga uttrykk for at det ikke ble lagret avfall på området før 2009 og at det før dette ble drev avfallshåndering på den måten som var vanlig i bransjen på den tiden.

Retten mener at det ut fra bevisførselen ikke er tvil om at det ble lagret avfall på området til virksomheten i hele perioden tiltalen post I gjelder, det vil si fra 2000 og fram til 2. november 2020. Flyfotoene som er lagt fram viser at det allerede i 2000 var lagret en god del avfall på avfallsanlegget til Miljøservice AS på Eide og at mengden avfall som ble lagret på område økte med årene. Flyfotoet nedenfor er fra 1998. Virksomheten disponerte på den tiden tomten gnr. 164 bnr. 604 hvor det var oppført en hall for sortering av avfall samt et kontorbygg.

Flyfotoet nedenfor er fra 2000 og det har på det tidspunktet kommet hauger med avfall rundt om på eiendommen.

Flyfotoet nedenfor er fra 2006 viser at det også på det tidspunktet lå hauger med avfall rundt om på den opprinnelige eiendommen. Det er satt opp en plathall ved kontorbygget på tomten og det ligger store mengder plastavfall rundt hallen. Videre går det fram at virksomheten også hadde tatt i bruk areal nord for gnr. 164 bnr. 604 til lagring av avfall.

Flyfotoet nedenfor er fra 2011 og viser lagring avfall. På dette tidspunktet var også parsellen «Stykkje» blitt tatt i bruk til lagring av avfall.

De to bildene nedenfor er tatt fra avfallsanlegget av vitnet Asbjørn Ødegård i 2007 eller 2008.

Vitnet Ødegård bor på Eide i nærheten av anlegget. Han forklare seg for retten og opplyste at han fra 2007 har vært bekymret for virksomheten på avfallsanlegget og mulig forurensning. Han forsøkte derfor å følge med på det som skjedde inne på anlegget. Vitnet forklarte at han ved flere anledninger var inne på anlegget og tok bilder og videoer fra det han observerte. Mange av bildene han har tatt fra avfallsanlegget og som viser lagret avfall er lagt fram for retten og viser at det ble lagret svært store mengder avfall på avfallsanlegget.

Jakob Krakeli, som er nabo til avfallsanlegget, forklarte seg også for retten. Han forklarte at det i årene forut for 2010 ble lagret store mengder avfall på virksomhetens område. Han beskrev at avfallsmengden bare ble større og større etter som årene gikk. Vitnet forklarte at han ved en anledning gikk ned til anlegget og så at det var gravd et dypt hull i bakken hvor det var tippet blant annet plastdunker og 20 liters metallspann fra et malingsfirma. Han forklarte også at han en periode observerte mye rotter i nærheten av anlegget. Vitnet reagerte også på at avfallsanlegget ikke var inngjerdet og at dyr kunne ta seg inn i anlegget.

Flere tidligere ansatte i Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS har forklart seg for retten. Flere av dem ha opplyst at avfallet som ble fraktet inn på anlegget kunne bli liggende lenge – i tilfeller flere år - før det ble sortert og kjørt ut til mottakere. Flere av vitnene forklarte at det hopet seg opp med avfall på anlegget og at det ble vanskelig å få sortert massene. Det kom også fram at det stort sett bare var en person som arbeidet med sortering av avfallet inne på anlegget.

Tilsynene Fylkesmannen gjennomførte på avfallsanlegget i perioden 2005 til 2020 viser også at det gjennomgående har vært et tema, og har blitt registrert som avvik, at bedriftens håndtering og lagring av avfall ikke har vært i samsvar med tillatelsen og at det var for mye usortert avfall på virksomhetens område. Fylkesmannen krevde blant annet etter tilsyn i oktober 2011 at alle kasserte kjøretøy skulle fjernes og at det skulle legges fram en organisasjonsplan for oppryddingsarbeidet. Da påleggene ikke ble fulgt opp av Miljøservice Eide AS sendte Fylkesmannen varsel om stans i mottak av avfall/trekking av tillatelsen. Det ble senere gitt nye frister for oppryddingsarbeidet. Av rapporten fra Fylkesmannens tilsyn i oktober 2017 går det fram at virksomheten estimerte at det på det tidspunktet lå ca. 850 tonn gammelt avfall på området og at det ville ta 2-3 år å få avfallet ut av anlegget. Det går fram av fremlagte rapporter fra senere tilsyn at det gamle avfallet ikke ble fjernet slik Fylkesmannen krevde.

Retten legger altså til grunn som bevist at det i perioden fra 2000 til 2. november 2020 ble lagret store mengder avfall, herunder farlig avfall, på avfallsanlegget selskapene Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS drev på Eide.

Retten er ikke i tvil om at oppbevaringen av avfallet var i strid med tillatelsene virksomhetene hadde fått fra Fylkesmannen.

Miljøservice AS fikk i oktober 1996 tillatelse fra Fylkesmannen til etablering og drift av sorteringsanlegg for produksjonsavfall på eiendommen. Det går fram av vedtaket som er datert 25. oktober 1996 at tillatelsen ble gitt i medhold av forurensningsloven § 6, § 11 og 29. Tillatelsen omfattet mottak, sortering og mellomlagring av gjenvinnbart produksjonsavfall med formål materialgjenvinning, og eventuelt mottak av grovavfall fra husholdninger som ikke inngikk i den kommunale innsamlingsordningen. Det er i vedtaket punkt 1 til 14 satt vilkår for tillatelsen og det går fram at det er eieren som er ansvarlig for at virksomheten drives i henhold til tillatelsen. I vedtaket er det gitt en slik begrunnelse for utslippstillatelsen:

«Virksomheten skal etableres i regulert industriområde på Eide. Virksomheten skal motta, sortere og videresende produksjonsavfall til ombruk/gjenvinning. Restavfall leveres godkjent avfallsanlegg fortløpende.

All sortering skal skje innendørs, og skal avfall mellomlagres utendørs, skal dette skje i lukkede containere. Mengden av sortert avfall som mellomlagres, skal holdes på et minimum.

Det skal ikke mottas lett nedbrytbart og organisk avfall, og det skulle derfor ikke oppstå luktulempet i betydelig grad. All avrenning skal skje til kommunalt avløpsanlegg.»

Etter at Miljøservice AS fikk hjemmel til parsellen Stykkje ble tillatelsen til sortering og omlasting av næringsavfall og mottak og lagring av farlig avfall ved Fylkesmannens vedtak av 29. juni 2007 utvidet til også å gjelde dette arealet.

Miljøservice AS søkte i 2003 Fylkesmannen om tillatelse til mottak og lagring av farlig avfall. Søknaden ble innvilget ved Fylkesmannens vedtak av 23.10.2003 og var begrenset til oljeholdig avfall, oljefilter, bilbatteri, kanner, spraybokser, annet farlig avfall og usortert avfall med til sammen 48 tonn. Det ble satt flere vilkår for tillatelse, blant annet knyttet til sortering av avfallet, håndtering av det farlige avfallet i samsvar med gjeldende forskrifter, samt tidsbegrensning for oppbevaring som ble satt til seks måneder.

Miljøservice AS gikk konkurs i juli 2008 og Miljøservice Eide AS kjøpte opp avfallsvirksomheten på Eide. For å kunne fortsette driften aksepterte selskapet at tillatelsen som hadde tilhørt Miljøservice AS ble videreført. Tillatelsen av 29. juni 2009 ble ved Fylkesmannens vedtak av 19. november 2008 overført til Miljøservice Eide AS som ny innehaver.

Miljøservice Eide AS fikk den 29. oktober 2014 fornyet tillatelsen til mottak og mellomlagring av farlig avfall. Ved Fylkesmannens vedtak av 7. desember 2017 ble tillatt mengde samtidig farlig avfall på lager redusert til 31 tonn.

Retten mener det ikke er tvil om at den lagringen av avfall som har funnet sted på anlegget var i strid med tillatelsene avfallsvirksomheten ble drev under. Det vises her til at det går fram av vedtaket av 25. oktober 1996 punkt 6 at det var et vilkår for utslippstillatelsen at «mengden avfall som lagres på virksomhetens område som usortert/sortert avfall og restavfall skal holdes på et minimum». Vedtaket innebar altså bare en tillatelse til å mellomlagre avfall. Det samme vilkåret gjaldt for tillatelsen av 29. juni 2007. I vedtaket av 29. juni 2007 ble punktet om lagring av mengde avfall og lagringstid, presisert. Det går fram av punkt 3.8 at det var et vilkår for utslippstillatelsen at avfallet skulle sorteres uten unødig lagring og leveres videre til gjenvinning eller godkjent forbrenning/deponi så snart passende transportvolum var oppnådd og normalt innen ei uke. Det går fram av samme punkt at dersom det periodevis skulle oppstå behov for lengre lagringsperioder, måtte det utarbeides egen planer for dette og lagringen måtte avklares med forurensningsmyndigheten på forhånd.

Det er ikke tvil om at store mengder avfall både usortert og sortert avfall, har blitt lagret på avfallsanleggets området i mange år. Det har ikke blitt utarbeidet noen plan for dette og lagringen har ikke på forhånd vært avklart med Statsforvalteren. Retten mener det må legges til grunn at store deler av virksomhetens område på Eide i perioden tiltalen post I gjelder i realiteten ble benyttet som ulovlig deponi for avfall. Det vises her særlig til at usortert og sortert avfall ble kvernet ned på deler av området og gravd ned eller dekket til. Andre steder på området ble avfallet lagt i store hauger direkte på bakken og ble liggende i årevis utsatt for nedbør og vind.

Det er slik retten vurderer det, heller ikke tvil om at det foreligger flere andre brudd på utslippstillatelsene. Retten mener det er bevist at avfallet ikke ble sortert i henhold til vilkårene i tillatelsene. Det følger av vedtaket av 25. oktober 1996 punkt 4 at det er et vilkår

for utslippstillatelsen at omlasting, sortering og annen behandling skal skje innendørs og at eventuelle utendørs lagring av utsorterte avfallsfraksjoner skal skje i konteinere og på en slik måte at det ikke skjer forsøpling eller ukontrollert avrenning. Retten legger til grunn at behandlingen av avfallet i perioden for tiltalen post I i all hovedsak har skjedd utendørs og uten fast dekke under. Det var opprinnelig en sorteringshall på driftsområdet gnr. 164 bnr. 604. Hallen var imidlertid ikke stor nok til å romme avfallet som ble levert til anlegget. Hallen var stort sett full av avfall, noe som førte til at det vesentlige av avfallet som kom til anlegget ble dumpet i hauger utendørs rundt om på området og ble liggende der i påvente av sortering. Retten legger dermed til grunn at sortering og lagring avfall i all hovedsak skjedde utendørs og uten fast dekke, også før sorteringshallen brant i 2009. Vilåret om at lagring av utsorterte avfallsfraksjoner skulle skje i konteinere, ble dermed heller ikke overholdt. Retten har i bevisvurdering på dette punktet særlig lagt vekt på det som har framkommet gjennom Statsforvalterens tilsyn i perioden, vitneforklaringene til tidligere ansatte og naboer, samt foto som er lagt fram fra avfallsanlegget og som viser hvordan avfallet ble lagret på området.

Retten vil bemerke at det heller ikke er tvil om at lagringen av avfallet på området var i strid med vilåret for tillatelsen punkt 8, hvor det stilles krav om at mellomlagring av avfall ved anlegget skal foregå på en slik måte at avfallet ikke er attraktivt som yngle- og oppholdssted for blant annet rotter og andre skadedyr. Det har vært store mengder usortert avfall på anlegget, noe som utvilsomt førte til at det ble et attraktivt sted for skadedyr. Det har da også kommet fram at det var rotteplager på anlegget en periode.

Retten legger til grunn at avfallsanlegget på Eide ikke var inngjerdet. Det er dermed ikke tvil om at anlegget ble drevet i strid med tillatelsen, hvor det i punkt 11 stilles vilkår om at anlegget skal inngjerdas. Det er videre ikke tvil om at det ikke ble ført driftsjournal for virksomheten slik som inntatt som et vilkår for tillatelsen i vedtakets punkt 12.

Det er heller ikke tvil om at farlig avfall har blitt håndtert i strid med vilkårene for tillatelsen til mottak og lagring av farlig avfall. Det er funnet usortert avfall på eiendommene som har ligget der i lang tid og som inneholdt farlig avfall som bilbatterier, kanner og spraybokser. Dette er i strid med vilkårene i tillatelsen av 23.10.2003 punkt 1.2 til at alt avfallet skal være sortert innen to døgn og at farlig avfall skal lagres og håndteres slik at det ikke oppstår forurensing. Retten legger videre til grunn som bevist at det farlige avfallet som ble funnet lagret på området etter at anlegget var stengt, ikke var merket slik at avfallet kunne identifiseres. Det var også farlig avfall som ikke var lagret slik at det var sikret mot avrenning til grunnen eller overflatevann. Dette er i strid med vilkårene i tillatelsen punkt 5.2. Det er videre slik at det på anlegget er funnet eternittplater som ikke er innpakket forskriftsmessig. Det er dessuten funnet biter av eternitt i voller og i bakken. I utslippstillatelsen av 23. oktober 2003 punkt 9.2 skulle virksomheten gjennomføre kontrollmålinger av oljeinnholdet i utslippet fra oljeutskilleren minst 4 ganger i året. Det er ikke tvil om at heller ikke dette vilåret for tillatelsen ble overholdt.

Retten er ikke i tvil om at oppbevaringen av store mengder avfall, herunder farlig avfall, på avfallsanlegget i strid med Fylkesmannens utslippstillatelser og gjeldende forskrifter på området, medførte fare for forurensning.

Avfallsanlegget saken gjelder ligger i et regulert industriområde der området rundt er regulert til landbruk og boligbebyggelse. Det er flere bekkeløp på eiendommen og terrenget skrår nedover mot sjøen. Sør for eiendommen ligger et dyrefredningsområde som er hekke-, beite- og overvintringsområde for vannfugl. Området er også vernet som våtmarks reservat. Det er klart at det gjennom mange år har blitt plassert avfall rundt om på avfallsanlegget på et område som utgjør vel 6 fotballbaner. Store avfallsmengder har blitt lagt direkte på bakken og har blitt utsatt for nedbør og vind. InErgo AS, som er engasjert av Statsforvalteren, har i forbindelse med oppryddingen av anleggsområdet og arbeidet med å redusere risikoen for forurensning, fått kjørt ut over 800 tonn brennbart avfall, nærmere 100 tonn blandet plast, 34 tonn maritimt avfall og 24 tonn blandet næringsavfall fra området. Det er kjørt ut til sammen 16 tonn farlig avfall, blant annet blåsesand, asbest, maling, lim og lakk. Det er klart at det fortsatt ligger store mengder avfall igjen på området.

Den store mengden usortert avfall, herunder brennbart trevirke, utgjorde utvilsomt en risiko for at det skulle oppstå brann på anlegget. Selvantennelse av avfall i denne type anlegg er ikke uvanlig. Det kan for øvrig bemerkes at det også tidligere har vært brann i anlegget. Branner i avfallsanlegg kan være svært vanskelig å slukke, noe retten ikke er i tvil om at ville være tilfelle her. Det har vært lagret svært store mengder brennbart avfall og haugene med avfall har vært så store og ligget så tett at brannvesenets jobb med slukking ville ha blitt svært krevende. Retten legger til grunn at en brann i avfallsanlegget ville føre til utslipp av farlige miljøgifter til luft, jord og vann. Pågår brannen over tid, vil det øke risikoen for miljøskader. Miljøgifter, gasser og partikler kan bli ført med luftstrømmer til store områder og påvirke mennesker og dyreliv negativt. I tillegg kan vannet som brukes for å slokke brannen bli forurenset med farlige stoffer fra avfallet og føre til forurensning i bekker og vannkilder i området.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal engasjerte i 2022 Cowi AS til å foreta miljøundersøkelser på anleggsområdet på Eide. Ingerid Gjesteland, som er miljørådgiver i Cowi og har gjennomført undersøkelsene på Eide, forklarte seg for retten. Hun opplyste at det i 2022, 2023 og 2024 ble samlet inn prøver av jord, grunnvann, overflatevann og sediment i bekkene på avfallsanlegget og at det ble påvist forurensning i jord, grunnvann og overflatevann samt i bekken som renner langs eiendommen. Det ble særlig påvist mye sink og oljeforbindelser. Dette er stoffer som kan lekke ned i grunnvannet og i høye konsentrasjoner kan være giftig for planter og dyr. Både sink og oljeforbindelser kan også akkumuleres i næringskjeden slik at mennesker kan bli eksponert for høye nivåer av sink gjennom mat og vann. I følge Gjesteland er nivået av enkelte av miljøgiftene som er påvist på avfallsanleggets område så høye at de utgjør en risiko for dyr og menneskers helse og en risiko for spredning til miljøet. Nivået er så høyt at det kan føre til akutt toksisk for organismer i vann. Gjesteland opplyste at grunnen på

avfallsanlegget stort sett består av myr og morene. Gjesteland forklarte at myr suger til seg en del miljøgifter. Hun mente grunnforholdene har sørget for at ikke så mye miljøgifter hittil har blitt ført nedstrøms.

Retten er ikke i tvil om at overtredelsen har voldt fare for stor skade eller ulempe og at forholdet rammes av forurensningsloven § 78 andre ledd første straffalternativ. Det dreier seg om svært uforsvarlig lagring av store mengder avfall, herunder farlig avfall, på et stort område. Det vises her til det som er anført ovenfor når det gjelder faren for store skader på miljøet ved brann i anlegget og faren for alvorlig forurensning av nærområdet med sårbart dyreliv. Det er også en særlig skjerpene omstendighet av forholdet har funnet sted over svært lang tid, fra 2000 til 2020. Det må her også legges vekt på at Herskedal i hele denne perioden var klar over faren for forurensning fra anlegget. Han etterkom ikke de gjentatte påleggene fra Fylkesmannen om å rydde området og redusere mengden avfall, og satte ikke i verk tiltak for å begrense risikoen for forurensning. Han valgte også å fortsette den ulovlige virksomheten i et nytt selskap etter at Miljøservice AS i 2008 ble slått konkurs.

Når det gjelder subjektive vilkår for straff, er retten ikke i tvil om at Herskedal var kjent med at virksomheten ikke drev i samsvar med utslippstillatelsene. Retten er heller ikke i tvil om at han var klar over at det var fare for forurensning og stor skade. Herskedal var både daglig leder, styreleder og aksjonær i selskapene. De tidligere ansatte har alle forklart at Herskedal var direkte involvert i den daglige driften av avfallsanlegget og retten legger dette til grunn. Det har videre kommet fram at Herskedal i forkant Fylkesmannens tilsyn, sørget for å stenge av området av anlegget og dekke farlig avfall, slik at det skulle bli vanskeligere å avdekke forholdene under tilsyn. Det legges også til grunn at det var Herskedal, som i hele perioden tiltalen post I gjelder, hadde kontakten med Fylkesmannen vedrørende tillatelser, frister for utbedring av pålegg, klager og i forbindelse med tilsyn.

Herskedal har vist til at Fylkesmannen var kjent med at det ble lagret store mengder avfall på området uten at de grep inn. Han ga uttrykk for at han oppfattet dette som et samtykke til å fortsette driften som før. Retten bemerker her at Herskedal som eier og driver av virksomheten hadde et selvstendig ansvar for å overholde reglene i forurensningsloven. Han var heller ikke i noen form for unnskyldelig rettsvillfarelse, jf. straffeloven § 26. Retten viser til tilsynsrapportene fra Fylkesmannen hvor det er registrert en rekke avvik og hvor det fremkommer at man har tatt opp disse avvikene med Herskedal og pålagt virksomheten å utbedre avvikene.

Både de objektive som subjektive vilkår for straff i forurensningsloven § 78 andre ledd, jf. første ledd, jf. § 7 første ledd er oppfylte.

Det dreier seg om et sammenhengende straffbart forhold. Det har kontinuerlig vært drift på avfallsanlegget på Eide i hele perioden fra 2000 til 2. november 2020 og Miljøservice Eide AS i 2008 måtte overta tillatelsen Miljøservice AS fikk av Fylkesmannen i 1996. Herskedal

har hatt samme sentrale rolle i virksomheten og driften av avfallsanlegget i hele perioden. Den omstendighet at virksomheten ble drevet gjennom to forskjellige selskaper, innebærer ikke at det dreier seg om to straffbare forhold.

Fylkesmannen utstedte 19. november 2018 varsel til Miljøservice Eide AS om tvangsmulkt på kr. 250 000 for manglende gjennomføring av rydding av det opprinnelige anleggsområdet, gnr. 164 bnr. 604. Det ble satt en frist for opprydding. Fylkesmannen fattet vedtak om tvangsmulkt på kr. 250 000 den 6. mars 2009. Miljøservice Eide AS klaget vedtaket om tvangsmulkt. Det ble gitt oppsettende virkning i forbindelse med klagesaksbehandlingen i SFT. Etter å ha vært på befaring på anlegget, tok SFT ikke klagen til følge. Miljøservice Eide AS betalte ikke tvangsmulkten. Fylkesmannen sendte saken til Innkrevingssentralen, for tvangsinndrivelse, men av ukjente grunner ble ikke tvangsinndrivelsen fulgt opp. Da Miljøservice Eide AS begjærte oppbud høsten 2020, var tvangsmulkten fortsatt ikke betalt.

Retten legger til grunn at formålet med tvangsmulkten var å få Miljøservice Eide AS til å oppfylle vilkåret i tillatelsen gitt i vedtak av 29. juni 2007 punkt 3.5.4 hvor det går fram at eksisterende anleggsområdet - det vil si gnr. 164 bnr. 604 - skulle tømmes for lagret avfall innen 31. desember 2008. Formålet med mulkten var dermed ikke pønalt, men å få oppfylt vilkårene i tillatelsen. Retten mener videre at oppfyllelsesfristen som var satt i vedtaket ikke var så kort at det kan føre til at vedtaket om tvangsmulkt bar preg av en strafferettslig reaksjon. Det vises her til at det allerede under Fylkesmannens tilsyn i 2005 ble registrert som avvik at det var for mye avfall på området og det må tas hensyn til den fristen som allerede var gitt for oppfyllelse i tillatelsen av 29. juni 2007. Retten legger etter dette til grunn at vedtaket om tvangsmulkt etter forurensningsloven § 73 ikke er en strafferettslig forføyning. Retten har på denne bakgrunn kommet til at det ikke vil være i strid med forbudet mot dobbeltforføyning i EMK å domfelle Herskedal for overtredelse i tiltalen post I. Det kan her for øvrig bemerkes at det ikke var Herskedal, men Miljøservice Eide AS som ble ilagt tvangsmulkten. Forfølgningen dreier seg altså ikke om samme rettssubjekt.

Forsvarerne har anført at forholdet i post I er foreldet og at Herskedal dermed ikke kan straffes, jf. straffeloven § 85. Retten legger til grunn at det er den høyere strafferammen i forurensningsloven § 78 andre ledd første straffalternativ som skal legges til grunn for foreldelsesfristen i dette tilfellet. Det innebærer at foreldelsesfristen er fem år, jf. straffeloven § 86 bokstav b). Foreldelsesfristen begynner å løpe fra den dagen det straffbare forholdet opphørte, jf. straffeloven § 87 første ledd første setning. Foreldelsesfristen avbrytes ved at den mistenkte får stilling som siktet, jf. straffeloven § 88 første ledd. Det straffbare forholdet i tiltalen post I opphørte 2. november 2020 og foreldelsesfristen er ikke utløpt. Det kan her bemerkes at Herskedal var å anse som siktet etter straffeprosessloven § 82 allerede i forbindelse med at beslutningen om heftelse ble behandlet i tingretten i april 2021.

Herskedal domfelles etter dette for overtredelse av forurensningsloven § 78 andre ledd første straffalternativ, jf. første ledd, jf. § 7 første ledd, forholdet i tiltalen post I.

Post II

Tiltalen post II gjelder overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd og retten er ikke i tvil om at Herskedal har forholdt seg som der beskrevet.

Retten legger til grunn som bevist at Herskedal i perioden fra 2018 til medio 2021, da han var daglig leder, styreleder og eneaksjonær i Miljøservice Averøy AS, lagret selskapet avfall på eiendommen tilhørende Miljøservice Eide AS i Hustadvika kommune, til tross for at han var kjent med at avfallet ble lagret og håndtert i strid med gjeldende tillatelse fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal, hvilket medførte fare for forurensning, jf. forurensningsloven § 7 første ledd.

Herskedal stiftet Miljøservice Averøy AS i 2011. Selskapet drev avfallshåndtering og gjenvinning av avfall fra en eiendom på Averøy med grunnlag i egen tillatelse fra Fylkesmannen. Herskedal er styreleder, daglig leder og eneaksjonær i selskapet. Retten legger til grunn at det var Miljøservice Averøy AS som eide de fleste kjøretøyene og utstyret som Miljøservice Eide AS benyttet i avfallsvirksomheten på Eide. Det var videre slik at det fram til Miljøservice Eide AS gikk konkurs 2. november 2020, var de ansatte i Miljøservice Eide AS som utførte det alt vesentlige av arbeide knyttet til avfallsvirksomheten på Averøya.

Herskedal har nektet for at avfall fra anlegget på Averøy ble kjørt til Eide og lagret på anlegget til Miljøservice Eide AS. Han har forklart at noe avfall før juni 2020 ble kjørt fra Miljøservice Averøy AS sitt anlegg og til Miljøservice Eide AS avfallsanlegg på Eide for knusing og videresending, men ikke for lagring. Herskedal har bestridt at det ble levert avfall inn på anlegget til Miljøservice Eide etter Fylkesmannens vedtak om stans i inntak i juni 2020.

Retten er ut fra bevisførselen ikke i tvil om at det i årene 2018 til midten av 2021 jevnlig ble kjørt avfall til anlegget på Eide fra Miljøservice Averøy AS. Avfallet som ble levert anlegget på Eide ble håndtert på samme måte på avfallsanlegget som det øvrige avfallet som ble levert til anlegget. Det vil si at avfallet ble liggende usortert på anlegget over lang tid og det ble ikke sortert innendørs eller på tett flate. Retten har i bevisvurderingen for dette forholdet særlig lagt vekt på opplysningene Miljøservice Averøy AS selv ga i rapportene til Fylkesmannen om avfall levert til Eide i perioden 2018 til 2020, forklaringene til tidligere ansatte i Miljøservice Eide AS og observasjoner gjort av Statsforvalteren under inspeksjon av området etter juni 2020. Rapportene Miljøservice Averøy AS sendte til Fylkesmannen viser at det ble levert til sammen 2 599 tonn blandet avfall og 38 tonn organisk materiale til Miljøservice Eide AS i 2018 og 2019. Tidligere ansatte har forklart at det også jevnlig ble kjørt avfall fra Averøy til Eide uten at det ble registrert. Det dreide seg om blant annet om betong, plast, treverk, husholdningsavfall og restavfall. I følge vitnene ble det kjørt flere lastebillass og containere med avfall i måneden til Eide som ikke ble registrert. Da Miljøservice Averøy AS ble pålagt av Fylkesmannen å fjerne plastavfall som var lagret på anlegget på Averøy, ble dette avfallet kjørt til anlegget på Eide hvor det ble lagret usortert i lang tid ved plashallen. Statsforvalteren har under inspeksjon av området sett ferske bilspor inne på området og sett at nye hauger med

avfall har kommet til. Statsforvalteren har også funnet avfall med datomerking som viser at avfall har blitt levert inn på anlegget etter at Miljøservice Eide AS gikk konkurs i november 2020 og frem til medio 2021.

Retten legger til grunn at avfallet Miljøservice Averøy AS leverte til anlegget på Eide ikke ble lagret eller håndtert i samsvar med utslippstillatelsen, noe som innebar fare for forurensing. Det vises her til det som er anført ovenfor under tiltalens post I.

Retten er videre ikke i tvil om at Herskedal var kjent med at avfallet som ble levert til anlegget på Eide ble lagret og håndtert i strid med gjeldende tillatelse. Retten er heller ikke i tvil om at han var klar over at dette førte til fare for forurensing. Herskedal var både daglig leder, styreleder og aksjonær i begge selskapene og han var direkte involvert i den daglige driften av avfallsanlegget. Han handlet dermed forsettlig.

Forsvarerne har anført at forholdet i post II er foreldet og at Herskedal dermed ikke kan straffes, jf. straffeloven § 85. Retten legger til grunn at foreldelsesfristen for overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd er to år, jf. straffeloven § 86 bokstav a). Foreldelsesfristen begynner å løpe fra den dagen det straffbare forholdet opphørte, jf. straffeloven § 87 første ledd første setning. Foreldelsesfristen avbrytes ved at den mistenkte får stilling som siktet, jf. straffeloven § 88 første ledd. Det straffbare forholdet i tiltalen post II opphørte medio 2021. Retten legger til grunn at Herskedal var å anse som siktet etter straffeprosessloven § 82 allerede i forbindelse med at beslutningen om heftelse ble behandlet i tingretten i april 2021. Forholdet er dermed ikke foreldet, jf. straffeloven § 88 første ledd.

Retten har etter dette kommet til at både de objektive som subjektive vilkår for straff er oppfylt og Herskedal domfelles for forholdet i tiltalen post II.

Forelegg av 29. august 2024 mot Miljøservice Averøy AS

Retten har ovenfor kommet til at Herskedal med forsett har handlet slik som beskrevet i tiltalen post II. Det vises til rettens redegjørelse ovenfor og det som der er funnet bevist når det gjelder de objektive og subjektive vilkår for straff. Politimesteren i Møre og Romsdal har den 29. august 2024 utferdiget forelegg på foretaksstraff ovenfor Miljøservice Averøy AS for det samme forholdet som er inntatt i tiltalen mot Herskedal post II. Forelegget trer nå i tiltalebeslutningens sted.

Det følger av straffeloven § 27 at når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket også straffes. Bestemmelsen innebærer at retten har en skjønnsmessig kompetanse til å vurdere om foretaksstraff skal idømmes eller ikke. I vurderingen av om foretaket skal ilegges straff, skal det blant annet legges vekt på momentene som går fram av straffeloven § 28. Retten legger til grunn at avfallet ble levert til anlegget på Eide for å fremme de økonomiske interessene til Miljøservice Averøy AS. Lovbruddet ga også foretaket en konkurransefordel. Det legges videre til grunn at det dreier seg om en

forsettlig overtredelse og at foretaket kunne ha forebygget lovbruddet med tiltak som retningslinjer, instruksjon og kontroll. Det er videre slik at foretaket har økonomiske evner til å bære foretaksstraffen som ble ilagt ved forelegget. Straffens allmennpreventive virkning tilsier også at det her ikke er tilstrekkelig å straffe Herskedal, men at det også bør reageres mot foretaket. På denne bakgrunn har retten her kommet til at foretaket skal ilegges straff.

Miljøservice Averøy AS domfelles etter dette i samsvar med forelegget, en overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd, jf. § 7 første ledd bokstav a), jf. straffeloven § 27.

Tiltalen mot Herskedal post III

Tiltalen post III gjelder overtredelse av straffeloven § 211, falsk forklaring.

Retten er ikke i tvil om at Herskedal i perioden fra 2014 til 1. mars 2020 på vegne av Miljøservice Averøy AS hvert år sendt inn årsrapporter til Fylkesmannen i Møre og Romsdal som inneholdt uriktig opplysninger om avfallsmengder inn og ut av anlegget på Miljøservice Averøy AS. Herskedal var i den aktuelle perioden daglig leder, styreleder og eneaksjonær i Miljøservice Averøy AS.

I årsrapportene oppga han hvor mye avfall selskapet hadde tatt imot i løpet av året, hvor mye avfall som var levert videre og hvor mye selskapet hadde på lager per 31. desember det aktuelle året.

Herskedal har erkjent at noen av opplysningene i rapportene ikke var korrekte. Han mener at dette skyldes at det var vanskelig å fylle ut rapportene. Han erkjente imidlertid at han ikke alltid klarte å skaffe seg fullstendig oversikt over hvilke avfallsmengder som ble tatt inn og ut av anlegget av de forskjellige avfallstypene.

Det er utvilsomt at Herskedal ga uriktige opplysninger i årsrapportene han sendte inn til Fylkesmannen. Statsforvalteren har i forbindelse med saken mot Herskedal innhentet opplysninger fra avfallsaktørene Miljøservice Averøy AS har benyttet. Statsforvalterens gjennomgang av disse opplysningen har vist at Herskedal på rapportene både underrapporterte og overrapporterte antall tonn avfall levert til andre avfallsaktører. Totalt er det rapportert inn at det ble levert 397,4 tonn mere avfall enn det som faktisk har blitt levert inn i perioden. Blant annet er det i flere av rapportene ikke samsvar mellom den mengden lagret avfall som er oppgitt per 31. desember det ene året og mengden som er oppgitt per 1. januar det neste året.

Retten legger til grunn at årsrapportene var bestemt til å avgi bevis, jf. straffeloven § 221 første ledd bokstav d). Det var et vilkår for utslippstillatelsene til Miljøservice AS at det ble inngitt årlige rapporter med opplysninger om mottatt, levert og lagret avfall i løpet av året. Fylkesmannen var forurensningsmyndighet og opplysningene i rapportene var en del av grunnlaget for å kontrollere om virksomheten drev i henhold til tillatelsene som var gitt.

Retten er heller ikke i tvil om at Herskedal var klar over at han årsrapportene han sendte inn ikke inneholdt korrekte opplysninger. Han var også klar over at rapportene var ment til å avgi bevis og har dermed handlet forsettlig.

I følge Herskedal var det åpenbare feil i rapportene og Fylkesmannen måtte forstå at tallene ikke var riktige. Han ga uttrykk for at Fylkesmannen burde ha bedt han om nye opplysninger og når det ikke ble gjort så fremsto rapportene som uviktige. Dette fritar imidlertid ikke Herskedal for ansvaret han selv hadde til å oppgi korrekte opplysninger i årsrapportene han sendte inn til Fylkesmannen.

Det dreier seg om sju tilfeller av feilrapportering i perioden 2014 til 2020 og forholdet anses som en sammenhengende forbrytelse.

Retten har forstått det slik at forsvarerne har anført foreldelse også for denne posten i tiltalen. Retten legger til grunn at foreldelsesfristen for overtredelse av straffeloven § 221 er fengsel inntil to år. Det betyr at foreldelsesfristen er fem år jf. straffeloven § 86 bokstav b). Foreldelsesfristen begynner å løpe fra den dagen det straffbare forholdet opphørte, jf. straffeloven § 87 første ledd første setning. Foreldelsesfristen avbrytes ved at den mistenkte får stilling som siktet, jf. straffeloven § 88 første ledd. Det straffbare forholdet i tiltalen post III opphørte 1. mars 2020. Det ble tatt ut tiltale i saken 24. juli 2024 og forholdet er dermed ikke foreldet, jf. straffeloven § 88 første ledd.

Retten har etter dette kommet til at Herskedal skal dømmes for en overtredelse av straffeloven § 221.

Tiltalen mot Herskedal post IV og V

Det ble etter oppbudsbejæring fra styret åpnet konkurs i boet til Miljøservice Eide AS ved tingrettens kjennelse av 2. november 2020. Bostyrer mente det var klare indikasjoner på økonomisk kriminalitet og tingretten innvilget søknad om midler for gransking av de økonomiske forholdene i boet. Tingretten oppnevnte statsautorisert revisor Jan Inge Torset fra BDO som borevisor. Han fikk blant annet til mandat å fastsette insolvenstidspunktet og vurdere hvorvidt styret i Miljøservice Eide AS eller andre i selskapets ledelse hadde opptrådt kritikkverdig. Borevisors innberetning er datert 24. august 2021 og det ble der blant annet konkludert med at Miljøservice Eide AS var insolvent senest 31.12.2017 og at det forelå oppbudsplikt allerede 1. januar 2018. Etter at rapporten fra borevisor forelå, anmeldte konkursboet Herskedal til politiet for blant annet overtredelse av straffeloven § 407 og overtredelser av bokføringsloven og regnskapsloven.

Det er tatt ut tiltale mot Herskedal for overtredelse av straffeloven § 392 jf. bokføringsloven § 4 og for brudd på plikten til å begjære oppbud, jf. straffeloven § 407.

Tiltalen post IV

Det følger av straffeloven § 392 at den som overtrer bestemmelser om bokføring og dokumentasjon av regnskapsopplysninger som er fastsatt i lov eller forskrift, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år.

Det er klart og uomtvistet at Miljøservice Eide AS hadde bokføringsplikt jf. bokføringsloven § 2.

Det følger av bokføringsloven § 4 at bokføring, spesifikasjon, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i samsvar med følgende grunnleggende bokføringsprinsipper:

Det følger av bokføringsloven § 4 at bokføring, spesifikasjon, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje etter følgende grunnleggende prinsipper:

1. Regnskapssystem: Det skal foreligge et ordentlig og oversiktlig regnskapssystem som muliggjør produksjon av pliktig regnskapsrapportering og spesifikasjoner, og som er innrettet slik at opplysningsplikten kan ivaretas.
2. Fullstendighet: Alle transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner skal bokføres på en fullstendig måte i regnskapssystemet.
3. Realitet: Bokførte opplysninger skal være resultat av faktiske inntrufne hendelser eller regnskapsmessige vurderinger og skal gjelde den bokføringspliktige virksomheten.
4. Nøyaktighet: Opplysninger skal bokføres og spesifiseres korrekt og nøyaktig.
5. Ajourhold: Opplysninger skal bokføres og spesifiseres så ofte som opplysningenes karakter og den bokføringspliktige virksomhetens art og omfang tilsier.
6. Dokumentasjon av bokførte opplysninger: Bokførte opplysninger skal være dokumentert på en måte som viser deres berettigelse.
7. Sporbarhet: Det skal foreligge toveis kontrollspor mellom dokumentasjon, spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering.
8. Oppbevaring: Dokumentasjon, spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering skal oppbevares så lenge det er saklig behov for å kontrollere pliktig regnskapsrapportering. Oppbevaring skal skje i en form som opprettholder muligheten for å lese materialet.
9. Sikring: Regnskapsmaterialet skal på en forsvarlig måte sikres mot urettmessig endring, sletting eller tap.
10. God bokføringsskikk: Bokføring, spesifikasjon, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i samsvar med god bokføringsskikk.

Herskedal har nektet straffeskyld for forholdet. Retten forstår det slik at han mener at regnskapene er ført i samsvar med grunnleggende prinsipper for bokføring.

Retten er ut fra bevisførselen i saken ikke i tvil om at Herskedal for regnskapsårene 2018 til 2020, som daglig leder og styreleder i Miljøservice Eide AS unnlot å sørge for løpende og fullstendig bokføring av blant selskapets leverandørgjeld. Det foreligger dermed brudd på de grunnleggende prinsippene for bokføring i bokføringsloven § 4. Retten har i bevisvurderingen

særlig lagt vekt på forklaringene til vitnet Rangøyne og revisor Olafsen, samt den skriftlige dokumentasjonen som er fremlagt.

Tormod Rangøyne var oppført som regnskapsfører for Miljøservice Eide AS. Han avga forklaring som vitne i saken. Det kom der fram at han opprinnelig var utdannet tv reparatør og at han fikk betegnelsen regnskapsfører da Miljøservice Eide AS tidligere regnskapsfører plutselig sluttet i 2012. Rangøyne forklarte at hans oppgave var begrenset til å fakturere kunder og forsøke å få inn det virksomheten hadde utestående. Han opplyste at han ikke hadde noe med utarbeidelse av regnskap å gjøre. Han hadde heller ikke tilgang til selskapets bankkonto. Det var det Herskedal som hadde. Det var også Herskedal som håndtere posten som kom til selskapet. I følge Rangøyne fakturerte han kunder så snart han fikk de opplysningene han trengte fra Herskedal. Rangøyne forklarte at han ofte måtte etterlyse bilagene. Det skjedde ofte at når Herskedal først kom med bilagene, så dreide det seg om en bunke med lapper som inneholdt opplysninger om hentet avfall, type avfall og vekt. Det var altså Herskedal som hadde full kontroll på hva Rangøyne fikk av bilag.

Statsautorisert revisor Lill Hege Olafsen var revisor for Miljøservice Eide i perioden 20. desember 2011 til 2. september 2019 og perioden 21. november 2019 til 26.08.2020. Olafsen forklarte seg for retten. Det kom fram i hennes forklaring at det gjennomgående var et problem at den løpende avstemmingen av regnskapet ikke var god. Det var vanskelig å få grunnlaget for leverandørgjelden i tide slik at hun kunne få regnskapene revidert innen fristen. I følge Olafsen måtte hun purre mye på å få dokumentasjon hun trengte for å revidere regnskapene. Hun var ofte i kontakt med Rangøyne og hadde inntrykk av at han gjorde så godt som han kunne. Når hun var i kontakt med Herskedal lovet han å ordne opp og sende inn det hun trengte, men det skjedde ofte at bilagene og opplysningene hun trengte likevel uteble. Årsregnskapene ble ofte ikke levert innen fristen. Olafsen påpekte i revisjonsberetning for 2018 blant annet brudd på bokføringsloven. Det ble vist til at selskapet ikke hadde tilfredsstillende rutiner på løpende avstemming og bokføring av leverandørgjeld. Olafsen fratrådte etter å ha levert dette regnskapet. Da heller ikke årsregnskapet for 2019 ble levert innen fristen, fratrådte hun igjen i august 2020.

Det foreligger utvilsomt en overtredelse av bestemmelsene om bokføring i bokføringsloven § 4 og de objektive vilkår for straff etter straffeloven § 392 er oppfylt.

Retten er videre ikke i tvil om at Herskedal var klar over hva han gjorde og handlet forsettlig.

Forholdet er ikke foreldet. Strafferammen for overtredelse av straffeloven § 392 er bot eller fengsel inntil 2 år og foreldelsesfristen er fem år. Foreldelsesfristen for overtredelser av straffeloven § 392 løper ikke under konkurs, jf. straffeloven § 90. Det betyr at foreldelsesfristen først startet å løpe da tingrettens kjennelse om innstilling av bobehandlingen i Miljøservice Eide AS var rettskraftig og det var først 3. april 2022.

Herskedal domfelles etter dette for en overtredelse av straffeloven § 392 jf. bokføringsloven § 4, forholdet i tiltalen post IV.

Tiltalen post V

Tiltalen post V gjelder overtredelse av straffeloven § 407.

Vilkårene for straffansvar etter straffeloven § 407 bokstav b) er at skyldneren er insolvent, at virksomheten klart går med tap og at skyldneren måtte innse at han ikke vil kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid. Skyldkravet er forsett eller grov uaktsomhet.

Retten mener det er bevist at virksomheten i Miljøservice Eide AS klart gikk med tap i perioden tiltalen gjelder. Det går fram av de fremlagte årsregnskapene og regnskapstallene for perioden 2018 og til 2020 at selskapet gikk med klart tap i 2018, 2019 og 2020 fram til det ble begjært oppbud 2. november 2020. Selskapets siste godkjente årsregnskap er for 2018 og det viser et underskudd på kr. 996 433. Resultat- og balanserapport for 2019 viser et underskudd på kr 835 136, mens tallene i 2020 viser et underskudd på kr. 801 179.

Retten mener at det heller ikke er rimelig og fornuftig tvil om at Miljøservice Eide AS var insolvent i perioden tiltalen gjelder. Insolvens foreligger når selskapets gjeld overstiger verdien av eiendelene og selskapet ikke lenger er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller og slik at betalingsdyktigheten ikke er av forbigående art. Retten har i bevisvurderingen lagt særlig vekt på det som kommer fram i selskapets siste godkjente regnskap for 2018 og resultat- og balanserapportene for 2019 og 2020. Tallene viser at gjelden til Miljøservice Eide AS i den aktuelle perioden klart oversteg verdien av eiendelene i selskapet. Retten legger til grunn at egenkapitalen i selskapet var tapt allerede i 2010. Selskapet hadde i 2015 en negativ egenkapital på 1,9 millioner kroner, den negative egenkapitalen var på 2,4 millioner kroner i 2016 og 2,5 millioner kroner i 2018. Det går også fram av regnskapstallene at selskapets eiendeler ble redusert de siste årene, mens selskapets kortsiktige gjeld økte fra 5,5 millioner kroner i 2015 til 7,5 millioner kroner i 2017. Retten legger videre til grunn som bevist at selskapet gjennom flere år ikke klarte å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfalt. Selskapet betalte ved gjentatte anledninger skattetrekk for sent og det ble ikke foretatt avsetning til skattetrekkskonto. Dette slik det går fram i revisors forklaring. Videre ble merverdiavgift betalt for sent, noe selskapet ble bøtelagt for. Det er fra forswarets side under hovedforhandlingen lagt fram en epostkorrespondanse hvor det går fram at Miljøservice Eide AS over tid hadde hatt problemer med å betale utestående gjeld til Geminor og selskapets samlede gjeld til Geminor var i mars 2020 kommet opp i nærmere 2 millioner kroner.

Retten er enig i borevisors Torsets vurderinger og konklusjoner når det gjelder insolvenstidspunktet. Fra innberetningen til tingretten i konkurssaken inntas følgende:

«3.1 Insuffisiens

Insuffisiens foreligger når debitors forpliktelser overstiger eiendelene. Det er de reelle verdiene på eiendelene som skal legges til grunn for vurderingen.

Pr 31.12.2017 hadde selskapet en negativ egenkapital på NOK 1.533.544 som økte til NOK 2.529.977 pr 31.12.2018. Selskapet har pr 31.12.2018 bokført varige driftsmidler med NOK 857.634 herav utgjør tomt NOK 394.065. Vi har ingen forutsetninger eller informasjon om at det kan ligge merverdier av betydning vedrørende disse eiendelene, og det er etter vårt syn grunn til å tro at det ikke ligger vesentlige merverdier i tomte dersom en hensyntar kostnader knyttet til opprydding. Dette begrunner vi med Norsk Gjenvinnings estimat på 9, 7 mill i oppryddingskostnad på tomte jf bostyrers foreløpige innberetning av 21.12.2020. Det kan her nevnes at selskapets egne avsetninger til rydding av anlegget og grunnundersøkelser per 31.12.2018 til sammen utgjorde kr 1050000,-. Utfra dette synes det som om selskapets vurdering av kostnader til opprydding er vesentlig undervurdert, og at underbalansen dermed skulle vært høyere enn det som framkommer av regnskapstallene.

Vi kan etter dette ikke se at det ligger merverdier av noe slag i regnskapet og selskapet anses dermed insuffisient pr 31.12.17.

3.2 Illikviditet

Illikviditet foreligger hvis debitor ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Vi har mottatt et regnskap for 2020 som er kjørt ut 10. november 2020. Dette viser sum omløpsmidler NOK 1.547.270 mens kortsiktig gjeld er NOK 6.654.494. Det vil si en negativ arbeidskapital på NOK 5.107.224. Bokført i regnskapet står netto gjeld til nærstående med NOK 246.529. Selv med denne korreksjonen vil det være en betydelig negativ arbeidskapital. I tillegg står det en avsetning på NOK 1.050.000 knyttet til grunnundersøkelser og opprydding av anlegget som etter all sannsynlighet er for liten. Selv om vi korrigerer for den bokførte avsetningen, vil arbeidskapitalen på dette tidspunktet være negativ med NOK 3,8 mill.

pr 31.12.2019 er omløpsmidlene NOK 1.806.840 mens kortsiktig gjeld er NOK 6.230.626. Det vil si en negativ arbeidskapital på NOK 4.423.786. Korrigert for mellomværende med nærstående og den omtalte avsetningen på NOK 1.050.000 er arbeidskapitalen negativ med NOK 3,2 mill.

Pr 31.12.2018 er omløpsmidlene NOK 2.062.011 mens kortsiktig gjeld er NOK 6.422.862, altså en negativ arbeidskapital på NOK 4.360.851.

Selskapet har bokført fordring mot nærstående med NOK 969,241 (Haba Eiendom as, Miljøservice Averøy as, TH Arrangement as og Eiendomsselskapet Stykkje as), og en gjeld til nærstående på kr 190.000. Dersom vi forutsetter at disse innfris, vil likevel selskapet ha negativ arbeidskapital pr 31.12.2018 på godt over 3 mill. pr 31.12.2017 er omløpsmidlene NOK 4.807.388 mens den kortsiktige gjeld NOK 7.536.871, det gir en negativ arbeidskapital på NOK 2.729.483. Bokført i regnskapet er netto fordringer mot nærstående selskapet på NOK 226.376. Selv om vi korrigerer for saldoer som knytter seg til nærstående parter er arbeidskapitalen negativ pr 31.12.2017 med NOK 2.503.107.

Negativ arbeidskapital kan være en indikasjon på manglende betalingsevne, og arbeidskapitalen har, utfra det som fremkommer ovenfor, vært negativ i hele perioden fra 31.12.2017 og frem til konkursåpningen. Vi vet i tillegg at selskapet har hatt problemer med å gjøre opp sine forpliktelser løpende. Se i den forbindelse rapportens pkt 6.1 nedenfor om gjeld til det offentlige vedrørende arbeidsgiveravgift fra termin 4 og 5 i 2017.

Vår vurdering er utfra dette at selskapet i realiteten var illikvid allerede før 31.12.2017. Dette underbygges også av manglende innbetaling av offentlige skatter og avgift jf punkt 6.1.

3.3 Insolvens

Basert på overnevnte vurderinger av insuffisiens og illikviditet mener vi at selskapet ble insolvent allerede før, men senest 31.12.2017. Vi har imidlertid ikke funnet det hensiktsmessig å gå lenger tilbake enn dette'

3.4 Oppbudsplikten

Et selskap har plikt til å melde oppbud når det er illikvid og insuffisient. Et ytterligere vilkår for oppbudspunkt er at debitor var klar over, eller burde være klar over insolvensen, og at situasjonen ikke er av forbigående art. Etter vårt syn forelå oppbudspunkt allerede 1. januar 2018.»

Når Herskedal ikke har erkjent straffeskyld for overtredelse av straffeloven § 407, forstår retten at dette er begrunnet med at han mener at selskapet ikke var insuffisient og at illikviditet først oppsto etter at Fylkesmannen stengte for inntak av avfall i juni 2020. Herskedal har anført at tomtene selskapet eide hadde betydelig høyere verdi enn det som er lagt inn i regnskapene. De to faste eiendommene er i regnskapene verdsatt til 1 200 000 kroner. Han har vist til en takst av naboeiendom, som viser at tomteprisen for næringseiendommer i området tilsier at selskapets eiendommer hadde en betydelig høyere verdi. Retten mener det kan ses bort fra at de reelle verdiene til selskapet i perioden tiltalen gjelder var høyere enn det som går fram av regnskapstallene. Verdien av tomter som ikke har forurensning er utvilsomt betydelig høyere enn tomtene som tilhørte selskapet. For å kunne ta i bruk eiendommene til Miljøservice Eide måtte eieren ha ryddet tomtene. Det er videre slik at opprydningskostnadene for tomtene allerede i forbindelse med bobehandlingen var estimert av Norsk Gjenvinning til å komme på 9,7 millioner kroner, noe som var et betydelig høyere beløp enn som var lagt inn i regnskapene fra selskapets side.

Det er i tiltalen vist til straffeloven § 407. Bestemmelsen gjelder imidlertid for «skyldneren», det vil her si Miljøservice Eide AS. Herskedal har imidlertid utvilsomt på vegne av skyldneren foretatt en handling som nevnt i § 407 og kan dermed straffes etter den nevnte bestemmelsen, jf. straffeloven § 410. Retten vil her vise til at gjerningsbeskrivelsen i tiltalen innebærer en overtredelse av straffeloven § 407, jf. § 410.

Retten er ikke i tvil om at Herskedal i perioden tiltalen gjelder måtte forstå at han ikke ville kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid. Herskedal sto for den daglige driften i selskapet og var den som hadde tilgang til selskapets bankkontoer. Han var også i kontakt med selskapets revisor og retten legger til grunn at han var kjent med innholdet og merknadene i revisorbrevene hva gjaldt selskapets økonomiske situasjon og utsikter til videre drift. Retten legger til grunn at Herskedal måtte forstå at selskapet fra 1. januar 2018 var insolvent. Han har dermed i det minste opptrådt grovt uaktsomt og de subjektive vilkår for straff er oppfylt.

Forholdet i tiltalen post V er ikke foreldet. Strafferammen for overtredelse av straffeloven § 402 er bot eller fengsel inntil 2 år og fristen for foreldelse av straffansvaret er fem år regnet fra forholdet ble avsluttet.

Herskedal domfelles etter dette for en overtredelse av straffeloven § 407, jf. § 410.

Straffutmålingen

Forholdet i tiltalen post I og II gjelder overtredelser av forurensingsloven. Herskedal har gjennom en periode på 20 år drevet en virksomhet som har ført til forurensning på virksomhetens området og medført fare for omfattende forurensning for nærmiljøet med stor skade eller ulempe til følge. Retten legger til grunn at det må reageres strengt mot denne type miljøkriminalitet. I denne saken taler både allmennpreventive og individualpreventive hensyn for en streng straff.

Det er straffeskjerpende at Herskedal til tross for oppfølgingen og påleggene fra forurensningsmyndighetenes side gjennom mange år, ikke har tatt skritt for å rette opp forholdene og forhindre forurensning. Han valgte også å fortsette virksomhet i et nytt selskap da Miljøservice AS gikk konkurs i 2008. Under Herskedals ledelse tok virksomheten imot avfall selv om han var klart at det på anleggsområdet ikke var lagt til rette for en forsvarlig avfallshåndtering i samsvar med utslippstillatelsene fra Fylkesmannen. Store mengder usortert avfall ble liggende lenge – i årevis - på avfallsanleggets område. Store mengder usortert avfall ble også kvernet opp og deponert på deler av tomten og senere dekket til slik at terrenget på området ble hevet med tre meter. Heller ikke farlig avfall ble håndtert i samsvar med forskrifter og utslippstillatelsen. Det ble også oppbevart en god del kjøretøy på området som ikke var sanert. Retten legger til grunn at den ulovlige håndteringen og lagringen av store mengder avfall, innebar en kontinuerlig fare for stor skade eller ulempe i form av forurensning av grunn og nærmiljøet. Faren for brann var også stor, med de alvorlige konsekvenser dette kunne ha fått for miljøet.

Retten mener det også er skjerpende at forholdet åpenbart var økonomisk motivert. Virksomheten fikk betalt for avfallet som ble levert til anlegget, mens det var kostnader forbundet med den videre håndteringen av avfallet. Avfallet måtte sorteres, og restavfall måtte kjøres til forbrenning i egne anlegg. Farlig avfall måtte lagres på forsvarlig måte og sendes videre til godkjente deponi. Dette krevde både at det var tilstrekkelig med ansatte i virksomheten og at det nødvendige utstyret var på plass, noe som åpenbart ikke har vært tilfelle her. Det var bare enkelte typer avfall, som jern, plast og rent trevirke, virksomheten fikk betalt for å levere til videre gjenvinning og det var denne type avfall som ble prioritert på anlegget. Måten Herskedal drev virksomheten sin på innebar en konkurransemessig fortrinn i forhold til konkurrentene som drev i samsvar med forskrifter og tillatelse. Herskedal har forklart at årsaken til at det hopet seg opp med avfall på anlegget var det var vanskelig å få levert videre en del avfallstyper. Dersom det medfører riktighet, så pliktet Herskedal sørge for at inntaket av avfall ble redusert eller stanset en periode, slik at virksomheten klarte å sortere og kjøre ut avfall i samsvar med utslippstillatelsen. Eventuelle leveringsvansker kan dermed ikke anses som en formildende omstendighet.

Retten mener at forholdet i tiltalen post I i utgangspunktet tilsier en ubetinget straff på fengsel i 10 måneder.

Det skal videre utmåles en straff for en overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd, jf. § 7, forholdet i tiltalen post II. Forholdet fant sted over en periode på vel tre år. Retten legger til grunn at det ble levert betydelige mengder avfall fra Miljøservice Averøy AS til Miljøservice Eide AS i denne perioden og at dette medvirket til at det hopet seg opp med søppel på anlegget på Eide. Ved en anledning da Fylkesmannen truet med stans i mottak av avfall på anlegget på Averøy på grunn av opphopning av avfall der, sørget Herskedal for å få kjørt avfallet til anlegget på Eide. Lagring av avfallet på Eide var utvilsomt økonomisk motivert og innebar en kynisk utnyttelse av den posisjonen han hadde som innehaver av begge virksomhetene. Retten legger til grunn at forholdet i post II isolert sett kvalifiserer for en straff av ubetinget fengsel i 60 dager.

Forholdet i tiltalen post III gjelder overtredelse av straffeloven § 221. Herskedal har, som daglig leder og styreleder i Miljøservice Averøy AS ved sju anledninger gitt falsk forklaring til kontrollmyndigheten ved årsrapportering av avfallsmengder inn og ut av anlegget. Feilrapporteringen var forsettlig og førte blant annet til at Fylkesmannen som kontrollmyndighet fikk uriktige opplysninger om mengder avfall som ble håndtert av avfallsanlegget og som ble lagret der. De uriktige opplysningene førte til at det fremsto som det var levert mere avfall fra anlegget enn det som faktisk var tilfellet og bidro dermed til at Herskedal kunne fortsette den ulovlige lagringen av avfall. Retten legger til grunn at særlig miljøhensyn tilsier at det må reageres strengt på denne type lovbrudd. Retten mener forholdet pådømt isolert sett ville ha ført til en kortere betinget fengselsstraff.

Når det gjelder overtredelsene av straffeloven § 392 og straffeloven § 407, jf. § 410, tilsier allmennpreventive hensyn at det reageres strengt ved brudd på grunnleggende regler for regnskapsførsel og unnlattelse av å begjære oppbud. Regnskapet skal danne grunnlag for den offentlige myndighetskontroll og fastsettelse av skatter og avgifter. Regnskapet har også betydning for selskapets fordringshavere og for styringen av selskapets egen økonomi. Unnlattelsen av å begjære oppbud forlenget også belastningen for miljøet. Strafferammen for begge bestemmelsene er bot og fengsel inntil to år. Retten er enig med aktor i omfanget og varigheten av forsømmelsene gjør at forholdene pådømt alene ville ha medført en bøtestraff.

Retten mener at forholdene Herskedal domfelles for samlet sett kvalifiserer til en straff av fengsel i ett år, jf. straffeloven § 79.

Saken ble anmeldt til politiet høsten 2020. Tiltale ble tatt ut 24. juli 2024, altså nesten fire år senere. Saken har ikke hatt liggetid av betydning for straffutmålingen. Denne type saker er ressurskrevende å etterforske og det går fram av rettspraksis at saksbehandlingstiden tillegges begrenset betydning. Retten legger til grunn at det her bør gis en måneds fradrag i straffen for lang saksbehandlingstid. Det er da også lagt noe vekt på at Herskedal i hovedsak har erkjent

de faktiske forholdene, selv om han har bestridt at det har vært noen forurensing eller fare for dette knyttet til virksomhetene han drev.

Herskedal dømmes etter dette til fengsel i elleve måneder.

Retten har videre kommet til at Miljøservice Averøy AS skal dømmes til å betale en bot på kr. 200 000 for overtredelsen av forurensingsloven § 78 første ledd, jf. § 7 første ledd. Retten har ved utmålingen av straffen i skjerpende retning lagt vekt på at lovbruddet ble begått for å fremme selskapets økonomiske interesser. Lagringen av avfallet på avfallsanlegget på Eide, innebar utvilsomt en økonomisk besparelse for selskapet. Retten har videre lagt vekt på at det dreier seg om en forsettlig handling. Det er i dag ingen drift i Miljøservice Averøy AS og selskapets eiendeler består av en bankkonto som politiet har hefte i. Dette er hensyntatt ved utmålingen av boten.

Inndragning

Aktor har lagt ned påstand om at Herskedal dømmes til å tåle inndragning av 12 millioner kroner til fordel for statsforvalteren og Hustadvika kommune, jf. straffeloven § 67, jf. § 75 andre ledd. Det er videre lagt ned påstand om at Miljøservice Averøy AS skal dømmes til å tåle inndragning av 2 millioner kroner til fordel for Statsforvalteren, jf. straffeloven § 67, jf. § 75 andre ledd.

Det følger av straffeloven § 67 at utbytte av en straffbar handling skal inndras. Det er brutto utbytte som skal inndras, det vil si at utgifter ikke kommer til fradrag. Inndragningen kan reduseres eller falle bort i den grad inndragningen vil være klart urimelig.

Retten har kommet til at vilkårene for inndragning her er til stede både ovenfor Herskedal og Miljøservice Averøy AS.

Retten er ut fra bevisførselen ikke i tvil om at den ulovlige forurensningen av eiendommene på Eide innebar betydelige økonomiske besparelser for Miljøservice AS og Miljøservice Eide AS. Ved å lagre avfallet på selskapenes eiendommer på Eide, fremfor å levere avfallet videre, har selskapene utvilsomt spart seg store utgifter. Dersom virksomheten skulle klare å sortere avfallet og få levert avfallet videre som forutsatt i tillatelsene, ville det ha krevd at selskapet ansatte flere med de økte lønnskostnadene dette ville innebære. Alternativet var at virksomheten tok imot mindre avfall, noe som hadde ført til reduserte inntekter. Ved å lagre avfallet på eiendommen, sparte virksomheten også kostnadene ved levering av avfall som man må betale for å få levert fra seg, herunder også transportkostnader.

Politiet har foretatt en beregning av virksomhetens besparelse ved å lagre avfall på tomten fremfor å levere avfallet videre. Beregningen er foretatt av politibetjent Tonje Refsti som også er utdannet siviløkonom. Refsti avga forklaring for retten og redegjorde for hvordan man

hadde beregnet virksomhetens økonomiske besparelse. Det kom fram at det i utregningen er tatt utgangspunkt i synlig avfall på tomten ut fra kartleggingen av avfall gjort ved åstedsundersøkelsen i mai 2022. Det er videre bygd på informasjon fra InErgo AS rapport, blant annet hva gjelder avfall som hittil er ryddet og levert fra området. Det er klart at deler av området er bygd opp av avfall og at det er dermed mye avfall som ikke er synlig. Det er ut fra blant annet terrengforholdene, punktgraving i grunnen, gjort en skjønnsmessig vurdering av hvor mye avfall som sannsynligvis ligger nedgravd. Det er videre gjort en vurdering av omfanget av forskjellige type avfall definerte ut fra avfallskoder. Det er i beregningen også tatt hensyn til kvaliteten av avfallet innenfor den enkelte avfallskode og det er gjort en vurdering av avfallets vekt. Det er innhentet opplysninger om priser for avfall fra RIR og benyttet historiske priser ved behov. Basert på dette grunnlaget har politiet beregnet at lagringen av avfall på eiendommene på Eide har medført en besparelse for Herskedals virksomhet på i området mellom 12,5 – 23,3 millioner kroner. Det er i denne beregningen ikke tatt hensyn til avfallet virksomheten ville ha fått betalt for ved levering. Det er i beregningen heller ikke tatt hensyn til de øvrige besparelsene det straffbare forholdet har gitt virksomheten, i form av blant annet lavere lønnsutgifter og transportutgifter.

Retten legger til grunn at virksomheten har hatt en besparelse på minst 12 millioner kroner av den straffbare handlingen i tiltalen post I.

Inndragningen kan skje overfor Herskedal fordi han var styreleder, daglig leder og aksjonær i begge selskapene. Retten mener videre at inndragning av 12 millioner kroner her ikke fremstår klart urimelig.

Med hjemmel i straffeloven § 75 første ledd bestemmer retten at det inndratte skal anvendes til dekning av erstatningskravet til Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Hustadvika kommune.

Retten har kommet til at også kravet om inndragning hos Miljøservice Averøy AS skal tas til følge. Retten er ikke i tvil om at selskapet hadde en økonomisk besparelse og dermed et «utbytte» i lovens forstand av den straffbare handlingen beskrevet i forelegget. Vilkårene for å kreve inndragning er oppfylt, jf. straffeloven § 67.

Politiet har foretatt en beregning av virksomhetens besparelse ved å lagre avfall på tomten til Miljøservice Eide AS i strid med tillatelsen fra Fylkesmannen. Også denne beregningen er foretatt av politibetjent Refsti. Hun opplyste i retten at man ved beregningen av avfall Miljøservice Averøy AS leverte til Eide, har tatt utgangspunkt i opplysningene selskapet selv hadde gitt i rapporter til Fylkesmannen/Statsforvalteren. Disse opplysningene har så blitt kontrollert opp mot innhentede kontoutskrifter fram til 2020. Utregningene viser at Miljøservice Averøy AS leverte avfall til en verdi av 9,4 millioner kroner i perioden 2014 til 2020. I samme periode har selskapet overført 6,5 millioner kroner til Miljøservice Eide AS som antas å være betaling for levert avfall. Dette gir en differanse på 2,8 millioner kroner som

innebærer en mulig besparelse for Miljøservice Averøy AS. Det ble også levert avfall fra selskapet som ikke er meldt til Statsforvalteren. Det er beregnet at verdien av dette avfallet er mellom 1 til 6,8 millioner kroner. Beregningen og utregningen viser at dette totalt gir Miljøservice Averøy AS en mulig besparelse på 3,8 – 9,6 millioner kroner. Retten legger etter dette til grunn at selskapet har hatt en besparelse på minst 2 millioner kroner følge av den straffbare handlingen i forelegget og at dette utbyttet skal inndras. Det fremstår ikke rimelig å redusere inndragningen.

Aktor har lagt ned påstand om at det avsies dom på at det inndratte beløpet skal tilfalle de skadelidte Hustadvika kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal, jf. straffeloven § 75 andre ledd og det avsies dom i samsvar med påstanden.

Erstatningskrav

Aktor har på vegne av Statsforvalteren i Møre og Romsdal lagt ned påstand om at Herskedal dømmes til å betale erstatning på kr. 15 775 467. Kravet gjelder utlegg til opprydding av området som ble benyttet til avfallsanlegg på Eide.

Hjemmel for erstatningskravet er forurensningsloven § 76. Retten legger til grunn at Herskedal 12. juni 2022 inngikk en avtale med Statsforvalteren i Møre og Romsdal som innebar at hjemmelen til gnr. 164 bnr. 604 skulle overføres til Statsforvalteren. Videre ble det avtalt at Herskedal innen 1. juni 2022 skulle sørge for opprydding av parsellen Stykkje. Partene avtalte at dersom oppryddingen ikke hadde skjedd innen den fastsatte fristen, skulle hjemmelen til Stykkje overføres vederlagsfritt til Statsforvalteren. Det er klart at Herskedal ikke sørget for opprydding av området og hjemmelen til Stykkje har blitt overført slik avtalen forutsatte.

Det følger av forurensningsloven § 76 at kostnadene forurensningsmyndighetene har ved oppryddingen kan kreves dekket av den ansvarlige for forurensingen eller avfallsproblemene, jf. forurensningsloven § 76 første ledd. Herskedal er som daglig leder, styreleder og eneaksjonær i selskapene som drev virksomheten, ansvarlig for forurensingen og avfallsproblemene.

Statsforvalteren har iverksatt oppryddingstiltak på begge de to eiendommene på Eide. Det er lagt fram en oversikt som viser at oppryddingen hittil har kostet 15 836 380 kroner. Retten mener at kravets størrelse er sannsynliggjort og legger det til grunn. Det legges videre til grunn at det er både faktisk og rettslig årsakssammenheng mellom de skadevoldende handlingene og unnlåtelsene og det økonomiske tapet. Vilkårene for å kreve erstatning er dermed oppfylt.

Det er fra forsvarernes side anført at avtalen som ble inngått mellom Statsforvalteren og Herskedal innebar at Statsforvalteren ikke kan kreve erstatning fra Herskedal. Retten mener at

anførselen ikke kan føre fram. Det går fram av ordlyden i avtalen at den ble inngått som alternativ til å fatte vedtak om opprydding med hjemmel i forurensningsloven. Det går ikke fram av ordlyden at avtalen om hjemmelsoverføring innebar at Statsforvalteren frasa seg retten til å kreve erstatning for kostnadene ved oppryddingen av eiendommene. Vitnet Guro Gjenstad fra Statsforvalteren opplyste i retten at formålet med avtalen fra deres side var å sikre seg hjemmelen til eiendommene før oppryddingen startet. Dette for å unngå den situasjonen at Herskedal etter en opprydding iverksatt av forurensningsmyndighetene, endte med å sittende igjen som eier av to forurensningsfrie eiendommer som han fritt kunne disponere over. Retten legger dette til grunn. Retten mener også at det har formodningen mot seg at Statsforvalteren ville ha inngått en avtale som innebar at Herskedal ble fritatt for erstatningsansvaret. De totale kostnadene med opprydding av avfallsanlegget er hittil beregnet til kr. 42 675 467, altså et beløp som er mange ganger høyere enn verdien av eiendommene uten forurensningen.

Retten kan heller ikke se at det er grunnlag for lemping av erstatningsbeløpet etter bestemmelsene i skadeserstatningsloven. Den skadevoldende handlingen er begått med forsett og er økonomisk motivert. Herskedal var den som sto nærmest og hadde ansvaret for å avslutte den ulovlige virksomheten. Det fremstår urimelig at ansvaret for de store kostnadene med oppryddingen her skal lempes over på det offentlige i større grad enn det det her uansett ligger an til.

Retten har etter dette kommet til at kravet om erstatning skal tas til følge. Herskedal dømmes til å betale Statsforvalteren i Møre og Romsdal 15 775 467 kroner.

Aktor har på vegne av Hustadvika kommune lagt ned påstand om at Herskedal dømmes til å betale erstatning på 1 million kroner. Kravet gjelder erstatning for verditap kommunens eiendom gnr. 164 bnr. 225 har blitt påført som følge av at Miljøservice Eide AS har benyttet deler av eiendommen til deponering av avfall.

Retten legger til grunn at vilkårene for å kreve erstatning er oppfylt. Det foreligger både et ansvarsgrunnlag, et økonomisk tap og den nødvendige årsakssammenhengen mellom den ansvarsbetingende handlingen og skaden/tapet.

Retten legger til grunn at Herskedal som daglig leder, styreleder og eneaksjonær i Miljøservice Eide AS lot virksomheten lagre avfall i grunnen på gnr. 164 bnr. 225, som grenser i nord mot avfallsanleggets eiendom. Det er i det skriftlige erstatningskravet fra kommunen opplyst at om lag 5,5 dekar av kommunens området er benyttet til deponering av avfall. Retten legger til grunn at denne delen av eiendommen kan dermed i praksis ikke kan benyttes og er i praksis heller ikke salgbart før det er gjennomført opprydding av området.

Kommunen har innhentet en verdivurdering av eiendommen, som er fremlagt. Ut fra verdivurderingen er det beregnet en kvadratmeterpris for området som deretter er lagt til

grunn ved beregningen av det økonomiske tapet. Ut fra de opplysningene som foreligger, mener retten erstatningen må fastsette skjønnsmessig til 1 million kroner.

Herskedal dømmes etter dette til å betale erstatning til Hustadvika kommune med 1 million kroner.

Aktor har ikke lagt ned påstand om sakskostnader. De domfelte må tåle at store verdier inndras og Herskedal er dømt til å betale erstatning med betydelige beløp. Retten har derfor kommet til at sakskostnader ikke skal idømmes.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

1. Trygve Arild Herskedal, født 02.05.1956, dømmes for overtredelse av
 - forurensningsloven § 78 annet ledd første straffalternativ, jf. første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd
 - forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd
 - straffeloven § 221
 - straffeloven § 392, jf. bokføringsloven § 4 og
 - straffeloven § 407, jf. § 410

alt sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a) til fengsel i 11 – elleve – måneder.

2. Trygve Arild Herskedal, født 02.05.1956, dømmes i medhold av straffeloven § 67 til inndragning av 12 000 000 – tolvmillioner – kroner som med hjemmel i straffeloven § 75 andre ledd tilfaller Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Hustadvika kommune.
3. Trygve Arild Herskedal, født 02.05.1956, dømmes til å betale erstatning til Statsforvalteren i Møre og Romsdal med kroner 15 775 467 – femtenmillioner sjuhundreogsyttifemtusenfirehundreogsekstisjukroner -. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelse av denne avgjørelsen.
4. Trygve Arild Herskedal, født 02.05.1956, dømmes til å betale 1 000 000 – enmillion – kroner i erstatning til Hustadvika kommune. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelse av denne avgjørelsen.
5. Miljøservice Averøy AS, org.nr. 997 346 157, dømmes for overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a, jf. § 7 første ledd, jf. straffeloven § 27 til en bot på 200 000 – tohundretusen – kroner.

6. Miljøservice Averøy AS, org.nr. 997 346 157, dømmes inndragning av 2 000 000 – tomillioner – kroner som tilfaller skadelidte Statsforvalteren i Møre og Romsdal, jf. straffeloven § 67 og § 75 andre ledd.

Fremmøteforkynning

Tiltalte er innkalt til fremmøteforkynning ved Møre og Romsdal tingrett tirsdag 29. april 2025 kl. 14:00 for å få forkynt dommen.

Retten hevet

Eli Brusdal

Kurt Børge Aure

Linda Svee

``Dokument i samsvar med originalen``
Hanne J. Lyngstad 29.04.2025

Til deg som har fått en dom i tingretten

Her får du informasjon om:

1. anke til lagmannsretten
2. ny behandling i tingretten
3. straff og soning

1. Anke til lagmannsretten

Du har rett til å anke en dom fra tingretten til lagmannsretten. Å anke betyr at en annen domstol behandler hele eller deler av saken din på nytt.

Fristen for å anke er to uker

Du må anke dommen innen to uker fra den dagen dommen ble forkynt for deg. Er du pålagt å møte til forkynnelse, starter fristen fra det varslede forkynnestidspunktet, selv om du ikke møter.

Hva kan du anke over?

Du kan for eksempel anke hvis du mener at

- det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten
- retten har tolket loven feil
- straffen er for streng
- retten har gjort feil i saksbehandlingen
- andre deler av dommen er feil (erstatning, inndragning, tap av retten til å kjøre bil o.l.)

Kan lagmannsretten nekte å behandle anken?

Lagmannsretten vurderer alle anker, men den kan nekte å gi anken din full behandling hvis den mener det er klart at dommen ikke vil bli endret.

Hvis dommen kun gjelder en bot, inndragning eller tap av retten til å kjøre bil, vil lagmannsretten som regel ikke behandle anken, med mindre det er spesielle grunner for det.

På den andre siden vil lagmannsretten nesten alltid behandle en anke hvis saken gjelder en forbrytelse som kan føre til fengsel i mer enn seks år.

Innhold i anken

Dette må være med i anken:

- hvilken dom du anker over, og om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte deler
- hva du anker over, for eksempel:
 - at det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten (beskriv gjerne hva du er uenig med tingretten om)
 - at retten har tolket loven feil (oppgi gjerne hvilke feil)
 - at straffen er for streng
 - at retten har gjort feil i saksbehandlingen (og i så fall hvilke feil)
- om anken gjelder inndragning
- om du krever ny behandling av erstatningskrav
- om du krever ny behandling av andre sivile krav som nevnt i straffeprosessloven § 3

Dette kan også være med i anken:

- nye bevis som du vil legge fram
- hvilket resultat du ønsker

Hvis du krever ny behandling av erstatningskrav eller andre sivile krav nevnt i [straffeprosessloven § 3](#), må du oppgi:

- om anken gjelder hele avgjørelsen
- hvilket resultat du ønsker
- feilene du mener har skjedd
- hvorfor du mener det er gjort feil (både faktiske feil og rettslige feil)
- bevisene du vil føre

Slik anker du

En advokat eller forsvarer kan gi deg råd om du bør anke eller ikke, og hjelpe deg med å skrive anken. Du kan også få hjelp til å skrive anken i tingretten, hos påtalemyndigheten eller av noen som jobber i fengselet. Du må selv underskrive på anken.

- Du kan levere anken skriftlig eller muntlig til tingretten der du fikk dommen.
- Du kan også levere anken til påtalemyndigheten, for eksempel politiet eller statsadvokaten.
- Er du i fengsel, kan du få hjelp av noen som jobber der til å sende inn anken.

Du får oppnevnt forsvarer hvis saken blir behandlet av lagmannsretten

Hvis lagmannsretten bestemmer at den skal behandle anken din, får du oppnevnt en forsvarer. Det er staten som betaler forsvareren, du skal ikke betale. Du kan vanligvis velge hvem du vil ha som forsvarer. Hvis du ønsker en bestemt forsvarer, skriver du det i anken.

2. Ny behandling i tingretten

Er du dømt i en straffesak, men var ikke til stede da saken din ble behandlet? Da kan du be om at saken blir behandlet på nytt. Da må du forklare hvorfor du ikke kunne komme til rettssaken, og hvorfor du ikke meldte fra i tide.

Fristen for å kreve ny behandling er to uker fra du har lest eller hørt dommen.

3. Straff og soning

Når skal du sone?

Når dommen er endelig behandlet (rettskraftig), vil politiet sende den til Kriminalomsorgen, som sender deg innkalling til soning. Dette gjelder alle typer straff.

- Er du dømt til fengsel, får du innkalling minst tre uker før du skal møte fram til soning.
- Hvis du har spesielle ønsker om når du skal sone, må du fortest mulig ta det opp med Kriminalomsorgen.

Kan du sone hjemme?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under seks måneder? Da kan du søke om å få sone hjemme med elektronisk kontroll (soning med fotlenke). Hvis du er aktuell for en slik soningsform, vil Kriminalomsorgen sende deg informasjon og søknadsskjema.

Kan du sone på institusjon?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under ett år? Da kan du søke Kriminalomsorgen om å få sone straffen i en institusjon, som for eksempel gir deg:

- behandling av rusproblemer
- behandling av psykiske lidelser
- spesielle former for omsorg eller attføring

Mer informasjon og søknadsskjema får du hos Kriminalomsorgen.

Hva er betinget fengselsstraff?

Betinget fengselsstraff betyr at soningen er utsatt i en prøvetid. Hvis du ikke gjør noe straffbart i denne prøvetiden, slipper du å sone i fengsel. Hvis du gjør noe straffbart i prøvetiden, kan retten bestemme at du likevel skal sone hele eller deler av fengselsstraffen.

Det kan også være andre vilkår i dommen, som å gjennomføre Narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) eller et program mot ruspåvirket kjøring (RK). Her gjelder også det samme: Hvis du bryter vilkårene, kan retten bestemme at du må sone hele eller deler av straffen likevel.

Hva er ungdomsstraff?

Hvis du er dømt til ungdomsstraff, blir saken din sendt til Konfliktrådet. De kaller deg inn til et såkalt stormøte. Her skal dere forsøke å bli enige om hva du må gjøre for å unngå fengselsstraff. Hvis dere ikke blir enige, sendes saken tilbake til domstolen. Da vil retten bestemme om du skal sone hele eller deler av straffen i fengsel.

Hva er samfunnsstraff?

Samfunnsstraff betyr at du skal gjøre samfunnsnyttig tjeneste, delta i et program eller andre tiltak i et bestemt antall timer. Kriminalomsorgen bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du gjør noe straffbart før du er ferdig med samfunnsstraffen eller bryter andre regler for samfunnsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Bot

Hvis du ikke betaler boten innen fristen, kan du få trekk i lønn. Boten kan også bli krevet inn ved hjelp av tvang. Går ikke det, kan du bli innkalt til å sone straffen i fengsel i stedet. Du kan søke Kriminalomsorgens bøteadministrasjon om å få gjøre bøtetjeneste (samfunnsnyttig tjeneste) i stedet for å betale boten.

Mer informasjon

- Mer informasjon om soning, straff og alternativer til fengselsstraff finner du på www.kriminalomsorgen.no.
- Se også straffegjennomføringsloven om de ulike formene for soning. Den finner du på www.lovdata.no.
- Har du andre spørsmål, kan du kontakte fengselet, friomsorgskontoret eller ND-senteret du innkalles til.